

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs : 500 fr. per jaar

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

SOCIALISATIE VAN HET RECHT. — Beschouwingen bij een arrest

Verleden jaar wees het Hof van Beroep van Brussel een arrest dat zeer belangrijk is omwille van het voorwerp van het geding — geldigheid op het internationale plan van een nationalisatie — en omwille van het feit dat het Hof zich in de uitspraak gehouden heeft aan de traditionele West-Europese rechtspraak terzake, die het probleem steeds herleidde tot de vraag of een in den vreemde uitgevaardigde nationalisatie kan stroken met de openbare orde van het land waar de rechtbank zich over de gevolgen van de nationalisatie diende uit te spreken. (2)

Het Hof van Brussel beslist inderdaad dat een nationalisatie, *zonder uitkering van vergoeding*, in strijd is met de Belgische openbare orde en dat er derhalve, in België, geen enkele rechtstreekse of onrechtstreekse uitwerking mag aan gegeven worden.

* * *

A. De feiten.

In 1897 overleed in het toenmalige Keizerrijk Oostenrijk-Hongarije, Franz Edler von Hardtmuth, stichter en enige eigenaar van een onderneming, die potloden vervaardigde (Koh I Noor). De erfgenamen hebben toen samen een vennootschap gesticht, naar Oostenrijks recht, zonder rechtspersoonlijkheid (1), met het doel de activiteit van hun erflater voort te zetten onder de Firma « L. en C. Hardtmuth ».

Bij decreet n° 100, dd. 24 oktober 1945 van de President van Tsjechoslovakije (in welk land de onderneming uiteindelijk kwam te liggen na de vele grenswijzigingen die zich in Oost-Europa voordeden), werden een reeks ondernemingen genationaliseerd. De titel van het decreet luidt : « Decreet betreffende de nationalisatie van de koolmijnen en van enkele industriële ondernemingen. » Hierin is een lange lijst van ondernemingen opgesomd, volgens de categorie van activiteit die ze kenmerkt, volgens de categorie grondstoffen die ze bewerken of nog volgens het aantal werklieden die er zijn te werk gesteld.

Een uitvoeringsbesluit van de Minister van Industrie dd. 27 december 1945 besliste dat de onderneming « Hardtmuth » beantwoordde aan de criteria van het decreet n° 100 en dus genationaliseerd was, retroactief tot 27 oktober 1945.

Een andere maatregel van dezelfde minister richtte

een *openbare instelling* op onder de firma « Nationale onderneming Koh I Noor-potlodenfabriek L. en C. Hardtmuth », aan welke openbare instelling alle goederen — lichamelijke en onlichamelijke — van de vroegere onderneming werden overgedragen op datum van 1 januari 1946.

Op te merken valt dat ook de naam van de onderneming werd genationaliseerd.

Er werd evenwel geen vergoeding toegekend hoewel het principe van de vergoeding door de wetgeving van Tsjechoslovakije wordt erkend, en dit onder voorwendsel dat de eigenaars met de Duitsers, gedurende de bezetting hadden gecollaboreerd.

De eigenaars Hardtmuth slaagden er evenwel in Tsjechoslovakije te verlaten en stichtten, naar Frans recht te Parijs, een P.V.B.A. waarbij ingebracht werden alle lichamelijke en onlichamelijke goederen van de onderneming « L. en C. Hardtmuth », die in het buitenland gelegen waren op het ogenblik van de nationalisatie in Tsjechoslovakije, goederen waarop dus deze Staat geen daadwerkelijke macht kon uitoefenen. Deze P.V.B.A. fabriceerde ook potloden « Koh I Noor ».

België werd afgegebied zowel voor de genationaliseerde onderneming in Tsjechoslovakije als voor de P.V.B.A. te Parijs. Vandaar concurrentie.

Het geding werd ingespannen door de P.V.B.A. tegen de genationaliseerde onderneming er toe strekkende de oneerlijke mededinging — door namaak van merk en gebruik van commerciële benaming — te doen verbieden mede met een vraag tot schadevergoeding uit hoofde van deze beweerdte oneerlijke mededinging. Beroep werd ingeslagen door de genationaliseerde onderneming.

* * *

Daar de bestaanbaarheid zelve van de P.V.B.A. betwist was, zijn ook al de stichters ervan, ten persoonlijke titel tussenbeide gekomen in het geding om te voorzien in het geval de rechtbank het bestaan van de P.V.B.A. zou verwerpen. Deze rechtsvraag wordt hier niet besproken : we beperken ons tot het probleem van de nationalisatie zoals het zich voor het Hof heeft gesteld : mocht de nationalisatie, in Tsjechoslovakije doorgevoerd, rechtsgevolgen hebben in België ?

Hiertoe moet eerst uitgemaakt worden wat een *nationalisatie* is, rechtskundig.

* * *

B. Bespreking.

In een eerste overweging zegt het Hof dat het decreet n° 100 van 1945 de onderneming van geïntimeerden heeft genationaliseerd door *etatisatie* — nationalisé par étatisation — om in een tweede beschouwing de tekst aan te halen van de ministeriële uitvoeringsmaatregel waarin gezegd wordt: « que l'entreprise (...) avait été nationalisée à partir du 27 octobre 1945 à la suite de d'expropriation pour cause d'utilité publique prévue dans le décret susdit ». In een derde beschouwing, tenslotte kwalificeert het Hof de maatregel als een *confiscatie*.

Het gevaar bestaat inderdaad, wanneer men het heeft over nationalisatie, dit begrip, deze instelling (want men kan niet meer loochenen dat het tegenwoordig een rechtsinstelling is geworden), te verwarren met de begrippen « onteigening om reden van algemeen nut » en « confiscatie ». Nationalisatie is noch het een noch het andere. Nationalisatie is ook geen « etatisatie ».

* * *

Nationalisatie - onteigening - confiscatie - etatisatie

Onderscheid.

Professor Katzarov (3) bepaalt de nationalisatie als volgt:

« La nationalisation est la transformation dans un intérêt public d'ordre supérieur d'un bien donné ou d'une certaine activité qui sont ou qui peuvent être un moyen de production ou d'échange, au sens large du terme, en bien ou activité de la collectivité — Etat, commune, cooperative — en vue de leur utilisation immédiate ou future dans l'intérêt général et non plus privé. » (p. 226).

Van juridisch standpunt is de nationalisatie de overdracht uit de privé eigendom naar de gemeenschap van een bepaalde « universitas » (4), bestaande uit goederen, activiteiten of ondernemingen van essentieel belang voor de nationale economie of ook nog, in haar extreme vorm, een overdracht, uit de privé eigendom, van de ganse economische activiteit van het land.

De instelling heeft zich ontwikkeld uit de idee dat sommige goederen een te groot belang vertonen voor de gehele gemeenschap en haar ontwikkeling, dan dat ze voorwerp zouden blijven uitmaken van privé eigendom.

De idee van de « sociale functie » — verhouding eigenaar, voorwerp, maatschappij — van de eigendom is zeer sterk onderlijnd in vele grondwetten van Zuid-Amerika en voor het eerst in de grondwet van Mexico van 1917, nog vóór de Revolutie in Rusland. (5)

Nationalisatie is een maatregel, die door de gewone wetgever kan worden genomen (6). Een grondwettelijke tekst schijnt geen voorafgaande noodzakelijkheid te zijn om ze te verwezenlijken. Alle grondwetten kennen het principe dat de privé eigendom in bepaalde gevallen kan ontnomen worden ten algemene nutte en geen enkel grondwettelijk principe verbiedt aan de Staat een economische activiteit aan de dag te leggen. (7) Toch is in vele landen het recht om te nationaliseren grondwettelijk vastgelegd. De grondwet van Tchechoslovakië heeft dit pas op 9 mei 1948 gedaan, terwijl « L. en C. Hardtmuth » reeds in 1945 door de wetgever werd genationaliseerd. In 1946-1948 geschieden verscheidene nationalisaties, ook in Frankrijk en Engeland, zonder enige uitgedrukte grondwettelijke basis.

De nationalisatie is een soevereine regeringsacte waartegen geen enkel gerechtelijk verhaal mogelijk is.

* * *

De nationalisatie verschilt van de onteigening eerst en vooral door haar ideologische *bedoeling*: « transformer dans un intérêt public d'ordre supérieur un bien ou une certaine activité (...) en bien ou activité de la collectivité »; we onderlijnen: om het te gebruiken in het algemeen belang (8). De bedoeling is, uiteindelijk, het economisch leven te socialiseren, d.i. aan de gemeenschap de bovenhand geven op het individu. Deze bedoeling bestaat niet bij onteigening om reden van algemeen nut, die een onmiddellijk praktisch staatsbelang zoekt te verwezenlijken, zonder enige ideologische ondergrond.

Verder is er verschil tussen beide instellingen in het *voorwerp* van de maatregel: men nationaliseert een « universitas rerum »; het zijn economische factoren die ten algemene nutte worden aangewend, de activiteit vóór en na de nationalisatie blijft dezelfde. De persoon van de de eigenaar is van geen tel. Bij de onteigening, integendeel wordt één geïndividualiseerd goed aan een bepaalde persoon ontnomen om een bestemming te krijgen, meestal zonder enig verband met de vroegere bestemming van het goed.

De onteigening is een administratieve maatregel, binnen het kader van een algemene wetgeving (9), onderworpen aan de controle van de rechtbanken (10), wat niet het geval is met de nationalisatie.

Een laatste verschil, tenslotte, vinden wij ook bij het al dan niet toestemmen van de eigenaar met de eigendomsoverdracht: deze wilsuiking is van geen enkel belang voor de nationalisatie; de maatregel blijft een nationalisatie. Men zal integendeel, met een verkoop of een schenking te maken hebben indien de eigenaar vrijwillig zijn eigendom aan de staat overdraagt, die, bij ontstentenis van dit akkoord, tot de procedure van de administratieve en gerechtelijke onteigening zal overgaan.

Naar gelang het al dan niet gaat om een onteigening om reden van algemeen nut, dringen verschillende principes naar vóór (11). Gaat het om onteigening, dan moet het openbaar nut vastgesteld worden zoals de wetgever terzake het bepaalt; het te onteigenen goed moet in een categorie goederen vervat zijn, die de wetgever vatbaar voor onteigening verklaart en dit zijn dan, in de huidige Belgische wetgeving, de onroerende goederen alleen (12). De vergoeding is verplichtend en moet rechtmatig zijn, d.i. integraal (13). Tenslotte moet de vergoeding de bezitsontneming voorafgaan. Administratie en Gerecht komen tussen in de loop van de procedure.

Gaat het niet om onteigening (in de juridische betekenis) dan moeten andere principes gelden. Er werd reeds op gewezen dat alleen economische factoren — roerende zowel als onroerende — van algemeen belang kunnen genationaliseerd worden. Een vergoeding is niet van rechtswege verschuldigd. Deze vergoeding, indien er een is, moet niet « rechtmatig » zijn, zoals men het verstaat bij onteigening, en moet zeker niet de bezitsontneming vooraf gaan.

Was de « nationalisatie » van « L. en C. Hardtmuth » een onteigening ten algemene nutte gelet op het voorwerp, het doel en de procedure van de maatregel? Productiegoederen en ruilmiddelen ten algemene nutte aanwenden, door een beslissing van de wetgevende macht, die niet individueel een bepaalde onderneming viseert, en een continuïteit in de activiteit verzekeren, is nationaliseren.

Het is principieel verkeerd zich te beroepen op de principes van de onteigening om het probleem van de vergoeding inzake nationalisatie op te lossen. Nationa-

lisatie is een origineel hedendaagse instelling, het past dan ook de originele regels ervan op te sporen.

* * *

Confiscatie is een strafmaatregel en verschilt ook van de nationalisatie door voorwerp en doel. Men confiskeert, bij vonnis, zaken die uit een misdrijf voortkomen of tot het plegen ervan gediend hebben en dit met de bedoeling de dader van het misdrijf in niets te laten profiteren van zijn daad. Een strafmaatregel wordt essentieel tegen de dader zelve van het misdrijf genomen.

Hier, evenmin, is het al dan niet betalen van een vergoeding een criterium van onderscheid tussen nationalisatie en confiscatie.

« Il est inadmissible, par principe, d'assimiler la nationalisation à la confiscation et donnait pour seule raison le défaut d'une indemnisation. » schrijft prof. Katzarov. (14).

* * *

Nationalisatie kan gepaard gaan met etatisatie, maar dit is niet noodzakelijk het geval (15).

Wat meer bepaald « L. en C. Hardtmuth » betreft : de bevoegde minister heeft een openbare instelling opgericht aan welke instelling de genationaliseerde goederen werden overgedragen. (16).

Een dergelijke openbare instelling is autonoom (17) met eigen patrimonium, dat noch openbaar noch privaat domein is van de Staat. Ze handelt volgens de regels van het privaat recht en niet volgens de normen van het administratief recht (18). Alleen blijft de instelling onderworpen aan een staatscontrole en is ze verplicht haar activiteit uit te oefenen binnen het kader van het staatsplan. De sanctie hiervoor is de nietigheid voor de rechtbanken van de handelingen die niet aan de normen van het Plan beantwoorden; dit is zeker het moeilijkste probleem in het recht van de nationalisaties (19). Verschillende mogelijke oplossingen werden vooropgezet; het valt echter buiten dit betoog ze hier te bespreken; vermelden we alleen de idee van een vierde macht in de staat, de controle-macht, naast de wetgevende, uitvoerende en gerechtelijke macht.

De term zelf « nationalisatie » geeft te kennen dat de goederen en economische activiteiten uit de privé-eigendom aan de natie worden gegeven en niet aan de staat.

Men kan van mening zijn dat deze twee begrippen identiek zijn maar dan wordt het nutteloos het éne genationaliseerde goed aan twee gelijktijdige eigenaars over te dragen nl. de Staat en een openbare instelling.

Anderzijds is het evenwel niet mogelijk het genationaliseerde goed rechtstreeks aan de natie in eigendom te geven. Men neemt dus aan dat de openbare instelling, die de rechtspersoonlijkheid bezit, in de plaats treedt van de Natie. (20). Het « hoger recht » van de Natie, kan zich, evenwel, in de feiten, niet laten gelden. De instelling oefent alle bevoegdheden uit die tot het recht van eigendom behoren (21).

Dat er een fundamenteel verschil tussen nationalisatie en etatisatie is waar te nemen neemt evenwel niet weg dat de instelling van de nationalisatie werkelijk en brug heeft geslagen tussen het privaat recht en het administratief recht.

« Ce qui résulte avant tout du droit des nationalisations, c'est l'impossibilité de s'en tenir à l'ancienne délimitation du droit public par rapport au droit privé; la crise est d'abord, une crise de frontière. » (21)

* * *

Onder de eigenaars van « L. en C. Hardtmuth » was er klaarblijkelijk één die de engelse nationaliteit had, terwijl de anderen « Volksdeutschen » waren tussen 1939 en 1945.

Hierop steunende werd alleen de engelse mede-eigenaar vergoed (22). Het betreft hier enkel een forfaitaire principevergoeding, maar geen rechtmatige en zeker geen voorafgaande vergoeding.

We zien hier het begrip nationalisatie samen met het begrip confiscatie in een enkele maatregel samenvloeien. Twee gelijktijdige maatregelen sloepen er mekaar op : de nationalisatie enerzijds, doorgevoerd volgens de aangenomen normen van de instelling en anderzijds een strafmaatregel genomen tegen bepaalde individuen afgezien van hun economische activiteit en dit op grond van politiek-patriotische overwegingen. Deze opslorping is toevallig en mag niet in acht genomen worden om het wezen van elk van de twee instellingen te bestuderen.

Indien het hoofddoel van de maatregel beantwoordt aan de definitie van de nationalisatie kan men niet spreken van confiscatie, ook al is er geen vergoeding toegekend. Indien het hoofddoel een strafmaatregel is kan men niet spreken van nationalisatie ook al oefent de staat een economische activiteit uit met behulp van de geconfiskeerde goederen (23). De gevolgen zijn belangrijk.

De gevolgen van de nationalisatie strekken zich uit tot de goederen gelegen in het buitenland op voorwaarde dat de maatregel beantwoordt aan de morele, economische en grondwettelijke normen, die er, in de huidige stand van het internationaal recht, een ware nationalisatie van maken. Men ziet ook de invloed op de regel van de lex rei sitae. De gevolgen van de nationale aktie zullen integendeel beperkt blijven tot de grenzen van het nationaliserende land indien de voorwaarden niet vervuld zijn om van de maatregel een ware nationalisatie te maken; hierbij blijft dan de lex rei sitae volledig gelden.

* * *

Zo zijn we dan gekomen tot de kern van het probleem, door het Hof behandeld.

Men kan noch aan de genationaliseerde onderneming noch aan de Parijse P.V.B.A. het recht ontkennen van potloden te fabriceren en van deze nadien in België te verkopen.

Maar wie van beiden mag de benamingen « Koh I Noor » en « L. en C. Hardtmuth » voor de potloden gebruiken ? Dit is de eerste vraag die zich stelde : kunnen andere dan materiële, stoffelijke goederen genationaliseerd worden ? Treft het nationalisatiebesluit ook de benaming van de onderneming, het merk van de producten ? Deze zijn immers van weinig tel voor de economische ontplooiing van de gemeenschap. In het licht van de ideologische bedoeling van de nationalisatie zijn ze van geen belang.

Toch werd door de genationaliseerde onderneming de naam en het merk overgenomen. Zelfs werd er het woordje « original » aan toegevoegd.

Auteurs menen dat de naam van een onderneming niet kan genationaliseerd worden : La nationalisation est, en effet, un postulat économique et social. Son application a pour but l'utilisation d'un objectif donné dans l'intérêt général; le terme utilisation ayant ici un sens économique. Il est donc nécessaire qu'on soit en présence d'un intérêt matériel (24).

Het Hof verklaart ook dat het merk niet getroffen was door de nationalisatiedecreten in Tchechoslovakije genomen; maar het doet het om andere motieven dan bovenaangehaalde doctrine.

Het Hof stelt vast dat in feite het merk een Belgisch merk was geworden als gevolg van de internationale akkoorden terzake. (Conventie van Parijs en London-Belgische wet van 9-12-39.) Het valt niet te betwisten, zelfs indien men de mogelijkheid aanneemt om onlichamelijke elementen van een onderneming te nationaliseren, dat de nationalisatiedecreten van een vreemd land, van een vreemd imperium, geen Belgische merken kunnen treffen. Maar het Hof zegt meer en ontkent de nationalisatie van het merk omdat het de nationalisatie zelf ontkent op grond van het ontbreken van vergoeding. Het noemt het een confiscatie.

— Ofwel had men werkelijk te doen met een confiscatie en dan moet men dit motiveren door te wijzen op de wezenlijke elementen van de confiscatie vooraleer te besluiten dat zelfs die confiscatie in strijd is met de Belgische openbare orde, omdat ze bevolen werd op grond van een rassenonderscheid en niet door middel van een vonnis, als wettelijk voorziene stramaatregel. Het volstaat niet op het ontbreken van een vergoeding te wijzen om tot het besluit « confiscatie » te komen (25). Confiscatie onderstelt geen vergoeding, per definitie. Ze onderstelt een vonnis dat als straf een onteigening oplegt. Is er geen straf door een vonnis opgelegd dan spreke men niet meer van confiscatie maar eventueel van opvordering of sekwester. Er werd reeds op gewezen dat inderdaad de meeste eigenaars van « L. en C. Hardmuth » van vergoeding verstoten bleven op grond van een administratieve maatregel. Dit feit, op zich zelf, is niet in strijd met de Belgische openbare orde, voor zover het wel degelijk gemotiveerd was door de vijandige nationaliteit van de eigenaars. Wij noemen dit geen confiscatie maar sekwester. De verdragen van Parijs na de oorlog 1914-18 voorzien de mogelijkheid voor de overwinnaars van de oorlog om zich te vergoeden voor de geleden schade door middel van het inbeslagname van de privé-eigendom toebehorende aan de burgers van de overwonnen naties; dit overwonnen land moet dan zelf instaan voor het eventueel vergoeden van zijn burgers.

Erger nog, na de laatste oorlog werden de neutrale mogendheden — Zweden, Zwitserland — door de geallieerden gedwongen (door economische sanctiebedreiging) om de Duitse goederen in die neutrale landen te likwidieren en aan de geallieerden uit te leveren. Het is pas in 1947 dat men zich herinnerde dat het billijk was de eigenaars te vergoeden. België heeft al deze maatregelen goedgekeurd, althans niet afgekeurd en zelfs toegepast door middel van de wetgeving op het sekwester. Om aan deze opwerping te ontkomen argumenteert het Hof dat de eigenaars Hardtmuth geen Duitsers waren; m.a.w. indien ze dit wel waren geweest, dan kon wellicht de zogenaamde « confiscatie » geduld worden door de Belgische openbare orde, precies omdat het géén confiscatie is, maar een administratieve maatregel, gevolg van de vijandelijkheden.

— Ofwel heeft men werkelijk te doen met een nationalisatie en dan moet men antwoorden op de vraag of — in principe — een doorgevoerde nationalisatie te aanvaarden is, gelet op de openbare orde. Antwoordt men op deze vraag bevestigend, dan moet men het probleem van de vergoeding binnen het kader van de instelling zelf oplossen. Men kan de vraag ook anders stellen — meer algemeen. Behoort de vergoeding van de eigenaars tot het wezen van de nationalisatie, en zo ja, welke vergoeding? Antwoordt men ook op deze vraag bevestigend, dan kan men een doorgevoerde nationalisatie zonder vergoeding op grond van de internationale openbare orde verwerpen

en ontloopt men het gevaar de instelling te verwerpen op grond van argumenten die alleen gelden voor andere instellingen: onteigening of confiscatie.

Men kan tegenwoordig niet meer loochenen dat in de huidige stand van het internationaal recht het recht om te nationaliseren erkend wordt zelfs zonder integrale en voorafgaande vergoeding (26). Het vergenoegt zich met een « billijke » vergoeding. De enige betwisting blijft de mate van deze vergoeding, gelet op mogelijke willekeur bij gebrek aan vergoeding.

Drie voorwaarden worden vereist opdat de nationalisatie door het internationaal recht zou erkend worden: ze moet sociaal gerechtvaardigd zijn, ideologisch gefundeerd en gewetensvol verwezenlijkt worden (27). Zijn deze voorwaarden aanwezig, dan kan men overgaan tot de vaststelling van een billijke vergoeding rekening houdend met de aard van de eigendom (sociale functie van de eigendom), met de financiële toestand van het land dat nationaliseert, en de wijze waarop de eigendom verkregen werd (bv. eigendom door exploitatie van zaken die aan de gemeenschap dienen te behoren zoals ondergrondse rijkdommen, enz.). Bovenal moet uitgemaakt worden of er in het nationaliserende land een sociale noodzakelijkheid is om de eigenaars niet te vergoeden (26).

Men ziet dus dat de vergoeding bijkomstig is en — waarom het niet zeggen — alleen maar een toegeving is aan de traditionele opvatting over eigendomsrecht. Het is niet onvoorzienbaar dat zelfs deze toegeving zal verdwijnen, rekening gehouden met de steeds verder gaande evolutie van het eigendomsrecht.

A. Conclusie.

Zich beroepen op de openbare orde om de gevolgen van een nationalisatie af te weren is het verdedigingsmiddel van de landen die onsympatiek staan tegenover de instelling. Deze — Westeuropese — rechtspraak kan echter door haar negatief aspect weinig rechtscheppende kracht hebben voor de ontwikkeling van het internationaal recht. Ze is voorbijgestreefd door de feitelijke ontwikkeling van de opvatting over eigendom in alle wetgevingen en recente internationale verdragen.

1. Deze rechtspraak geeft geen principiële oplossingsaanwijzingen; ze beperkt zich tot een « non possumus ».

2. Ze sluit de verwarring niet uit tussen antinationalisatie, onteigening, confiscatie en etatisatie, waarvan we het onderscheid hebben gepoogd te onderlijnen.

3. Ze vertrekt, als gevolg van deze verwarring, van het standpunt dat nationalisatie niet denkbaar is zonder vergoeding. De waarheid schijnt evenwel erin te bestaan dat de vaststelling van een vergoeding aan eigen criteria moet onderworpen worden en dat in bepaalde gevallen zelfs géén vergoeding kan gerechtvaardigd zijn.

4. Binnen het kader van het nationalisatie-recht geplaatst, stellen de feiten waarover het Hof van Brussel te oordelen had, een rechtsvraag van uitzonderlijk belang voor het in wording zijnde internationaal nationalisatierecht, nl. of de nationalisatie van de onlichamelijke eigendom, meer bepaald de merken en de commerciële benaming, mogelijk is. Hierop negatief antwoorden volstond, meen ik, om de oneerlijke mededinging vast te stellen en de opheffing ervan te bevelen.

5. De verdienste van het arrest blijft dat het onderlijnt wat de Digesten reeds vermeldten: « Non ex

regula ius sumatur, sed ex iure quod est regula fiat». In België eist het «ius quod est» nog steeds de bescherming van de privé-eigendom, d.i. vergoeding voor onteigening (sensu lato).

*Lode DE WILDE,
Substituut Procureur des Konings.*

- (1) Brussel, 17-3-59, *Pas.* II, 149.
- (2) Batifol - *Traité élément, de dr. int. pr.*, 1950, n° 368, 523. Wat betreft de Belgische rechtspraak raadplege men nuttig: A. Abrahams, *Les sociétés en droit international privé* (Luik 1957, blz. 124 en volg.) meer bepaald, dan, wat aangaat het al dan niet voortbestaan in België van in het buitenland genationaliseerde maatschappijen.
- (3) *Konst. Katzarov*, «Théorie de la nationalisation» dans «Travaux et recherches de l'institut de droit comparé de l'université de Paris» (XVII), Editions de la Baconnière, Neuchâtel, 1960.
- (4) Katzarov, o.c., p. 203.
- (5) B. Mirkine-Guertzevitch, «Les constitutions Européennes», 1951. Katzarov, o.c., p. 190; voor het nagaan van de ontwikkeling van de nationalisatie-idee en het vergelijkend recht terzake, raadplege men Katzarov, o.c. eerste deel en meer bepaald blz. 168 en volg. voor wat betreft de sociale functie van eigendom.
- (6) J. Jonas, «Service public, - économie collective et nationalisation» in tijdschr. «Socialisme», 1959, p. 315.
- (7) Katzarov, o.c., p. 198.
- (8) Katzarov, o.c., p. 198. Ch. Charmont, «Le droit et l'esprit démocratique». Montpellier 1908, p. 70. J. Jaurès, «Etudes socialistes», p. 237, schrijft: «C'est en invoquant l'article du code bourgeois que les juristes de la révolution sociale pourront ménager le passage de la légalité bourgeoise à la légalité communiste». ...

- (8) Katzarov, o.c., p. 226; p. 208.
- (9) Grondwet, art. 11; wet van 27 mei 1870.
- (10) Wet van 17 april 1834.
- (11) Dronsart, Doctrine et jurisprudence en matière d'expropriation pour cause d'utilité publique, Brus. 1922, n° 28. Edm. Picard, *Traité de l'expropriation*, T. II, p. 19.
- (12) Daargelaten de wetgeving betreffende de opvoedingen.
- (13) Kluyskens, V, 99.
- (14) o.c. p. 216.
- (15) «Nous refusons de concevoir la nationalisation comme une étatisation pure et simple», J. Jonas, o.c. in «Socialisme», 1959, p. 307 et sv.
- (16) De klassieke, «openbare instellingen» zijn niet meer te vergelijken met de openbare instellingen gesproken uit de nationalisatie-wetgevingen (J. Rivero, «Les régimes des entreprises nationalisées», Rec. Sirey, 1952, p. 157).
- (17) Dekkers, «Le droit privé socialiste», J.T. 1960, p. 370, bespreking van het geciteerde werk van Katzarov.
- (18) M. Merle et J. Boulois, «Nationalisation et démocraties» in rec. Dalloz 1952, Chronique XXVI, p. 117.
- (19) Dekkers, o.c., p. 370.
- (20) M. Merle et J. Boulois, o.c. rec. Dalloz, Chr. XXVI, p. 118.
- (21) J. Rivero, «La regime des entreprises nationalisées et l'évolution du droit administratif» in rec. Sirey 1952, p. 147.
- (22) Volgens een verdrag tussen Tsjechoslowakije en Engeland. Over de procedure voor het likwidieren van de vergoeding raadplege men Katzarov, o.c., p. 449 en volgende.
- (23) Katzarov, o.c., p. 215.
- (24) Katzarov, o.c., p. 204.
- (25) Zie hierboven.
- (26) International law conference - New York, 1-7 september 1958, rapport sur la nationalisation présenté par Katzarov.
- (27) Katzarov, o.c., p. 439 en vlg.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 9 september 1960.

Voorzitter : M. Vandermersch.
Raadsheer-verslaggever : M. Neven.
Procureur-generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Erkenning van natuurlijke kinderen — Tweede erkenning gevolgd door een wettiging laat de eerste erkenning onaantast zolang zij niet is vernietigd.

Naar luid van het tweede lid van artikel 339 B.W., zoals dit bij artikel 7 van de wet van 10 februari 1958 werd aangevuld, heeft wanneer een kind door meer dan één persoon van hetzelfde geslacht erkend is, alleen de eerste erkenning gevolg zolang zij niet is vernietigd.

Geen wetsbepaling wijkt van dat principe af, wanneer een latere erkenning door een wettiging gevolgd wordt.

Vandenbergh t/ Hendrickx en Monnaie.

Gelet op het bestreden vonnis, op 22 mei 1959 in hoger beroep door de rechtbank van eerste aanleg te Leuven gewezen;

Over het eerste middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 334 van het Burgerlijk Wetboek en 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden vonnis, hoewel vaststellend dat de registers van de burgerlijke stand geen melding maken van een erkenning van het kind door de vader, doch wel van een erkenning door de moeder, toch aanlegger als natuurlijke vader van het kind veroordeeld heeft om tot de kosten van levensonderhoud van dit kind bij te dragen, om reden dat aanlegger zelf de geboorte van het kind aan de ambtenaar

van de burgerlijke stand ging aangeven en verklaarde dat hij de vader ervan was, — wat, volgens de rechtbank, noodzakelijkerwijze beduidde dat hij het kind erkende,

dan wanneer, indien de erkenning niet met sacramentele bewoordingen moet gedaan worden, de termen waaruit de erkenning afgeleid wordt niet alleen de erkenning van een vaderschapsband moeten insluiten, maar ook de wil een wettelijke kracht aan deze band te geven;

dan wanneer het feit een kind als het zijne te verklaren niet noodzakelijk insluit dat men aan deze band een wettelijke kracht wil geven,

dan wanneer het bestreden vonnis geen enkele omstandigheid aanhaalt waaruit zou voortvloeien dat de verklaring deze wil zou behelzen :

Overwegende dat het bestreden vonnis, om te beslissen dat aanlegger het natuurlijk kind Vandenbergh Alexis in de akte van geboorte erkend heeft, eensdeels, in rechte, hierop steunt dat de erkenning van een natuurlijk kind niet in bepaalde en sacramentele bewoordingen dient gedaan te worden, dat het volstaat dat het inzicht om het kind te erkennen duidelijk uit de gebruikte bewoordingen of uit de omstandigheden blijkt, dat de erkenning zelfs stilzwijgend geschieden kan, en anderdeels, in feite, op de beweegredenen dat het kind in de registers van de burgerlijke stand ingeschreven werd als zijnde de zoon van Vandenbergh Cornelius Henricus — hier aanlegger — en van Hendrickx Philomena, Magdalena, ongehuwd, en dat het feit dat aanlegger zelf de geboorte van zijn kind aan de officier van de Burgerlijke Stand is gaan aangeven en verklaarde de vader ervan te zijn, ten genoegen van recht bewijst, dat hij het kind erkende;

Overwegende dat de rechter uit die feiten afgeleid heeft dat aanlegger het inzicht had om het kind te erkennen en dit voornemen in de akte van geboorte ten uitvoer gebracht heeft! dat de rechter door der-

gelijke afleiding te doen geen van de in het middel aangeduide wetsbepalingen geschonden heeft;

Dat het middel niet kan aangenomen worden;

Over het tweede middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 97 van de Grondwet, 1317, 1318, 1329, 1320 en 1322 van het Burgerlijk Wetboek, betreffende de bewijskracht van de akten, in onderhavig geval de namens aanlegger vóór de rechtbank genomen conclusies,

doordat het bestreden vonnis, in zover het aanlegger veroordeelt tot het betalen van de som van 13.475 F uitmakend zijn bijdrage in het onderhoud van het kind sinds april 1956 tot op de datum van het exploit van rechtsingang, niet het minste antwoord gaf op het door aanlegger in zijn conclusies ingeroepen middel waarbij hij staande hield « dat, in rechte, een veroordeling tot een onderhoudspensioen voor het verleden niet kan bekomen worden, vermits de vordering slechts door de tegenwoordige en toekomstige behoeften van de eisende partij kan gerechtvaardigd worden » :

Overwegende dat het bestreden vonnis, eensdeels, vaststelt dat aanlegger zich vóór de Vrederechter van het kanton Haacht op 19 september 1952, vrijwillig verbonden had aan verweester wekelijks een onderhoudsgeld van 175 F voor het kind te storten, en, anderdeels, de in het middel gecritiseerde veroordeling hierop steunt dat aanlegger deze door hem aangegane verbintenis voor de periode gaande van april 1956 tot 18 oktober 1957 niet is nagekomen;

Dat vermelde vaststelling en reden een gepast antwoord op de in het middel overgenomen conclusies uitmaken;

Dat het middel feitelijke grondslag mist;

Over het derde middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 203, 331, 333 van het Burgerlijk Wetboek (respectievelijk gewijzigd door artikelen 3 en 5 van de wet van 10 februari 1958), 339 van hetzelfde wetboek, zoals door artikel 7 van voornoemde wet van 10 februari 1958 aangevuld werd,

doordat in antwoord op het door aanlegger ingeroepen middel waarbij aangevoerd werd dat, wat de periode na de 4 juni 1958 aangaat, de vordering, in alle geval, noch ontvankelijk noch gegrond was, om reden dat op die datum de oorspronkelijke eiseres — hier verweester — met Edwardus Monnaie in het huwelijk getreden was, dat, in hun huwelijksakte de echtgenoten het kind Vandenbergh Alexis erkend en gewettigd hebben en dat, bij toepassing van de regel volgens welke een gewettigd kind met een wettig kind volledig gelijk gesteld wordt, de verplichting tot onderhoud uitsluitend rust op de ouders die het kind gewettigd hebben, het bestreden vonnis, toepassing makend van het artikel 7 van de wet van 10 februari 1958 dat artikel 339 van het Burgerlijk Wetboek heeft aangevuld, beslist dat de eerste erkenning alleen uitworskel heeft zolang zij niet is vernietigd, en dat ter zake geen vernietiging van de ene of van de andere erkenningsrechtelijk werd aangevraagd.

dan wanneer een uitzondering aan het principe van dit artikel 7 wordt gebracht wanneer de tweede erkenning door een wettiging gevolgd wordt en dit behalve vernietiging van deze laatste erkenning :

Overwegende dat, naar luid van het tweede lid van artikel 339 van het Burgerlijk Wetboek, zoals dit bij artikel 7 van de wet van 10 februari 1958 werd aangevuld, wanneer een kind door meer dan één persoon van hetzelfde geslacht erkend is, alleen de eerste erkenning gevolgd heeft zolang zij niet vernietigd is;

Overwegende dat geen wetsbepaling van dat prin-

cipe afwijkt wanneer een latere erkenning door een wettiging gevolgd wordt;

Dat het middel naar recht faalt;

Om die redenen :

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegger tot de kosten.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 18 maart 1960.

Raadsheer-verslaggever : M. Delahaye.

Procureur-generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Advokaat : Mr. Ansiaux.

Arbeidsongeval. — Begrip van de weg van of naar het werk. — Door het slachtoffer begane fouten, bestaande in het niet innemen van de reglementaire plaats op de normaal te volgen weg.

Krachtens art. 2 van het wetsbesluit van 13 december 1945 wordt de toepassing van art. 1 van voormeld wetsbesluit slechts uitgesloten wanneer de fout, oorzaak van het ongeval, begaan door het slachtoffer, dat zich op de normale af te leggen weg bevindt om zich van zijn verblijfplaats naar de plaats te begeven, waar het zijn werk verricht « geen enkel verband » met die weg houdt.

Door er op te wijzen, dat de door het slachtoffer begane fouten er alleen in bestonden zijn reglementaire plaats op de normaal te volgen weg niet te hebben ingenomen en zich op die baan aan een vrachtwagen te hebben vastgeklampt, stelt het bestreden vonnis vast, dat er tussen de fouten van het slachtoffer en de normaal te volgen weg enig verband bestaat.

N.V. General Accident, Fire and Life Assurance Cy Ltd.

Gelet op het bestreden vonnis op 16 juli 1958 in hoger beroep gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen;

Over de twee middelen samen afgeleid uit de schending van de artikelen 1 en 2 van de besluitwet d.d. 13 december 1945 betreffende de vergoeding der schade voortspruitende uit ongevallen die zich op de weg naar of van het werk voordoen, 12 van de wet dd. 10 juli 1951 tot wijziging van de wet op de vergoeding der schade voortspruitende uit arbeidsongevallen, 53, 1, van het koninklijk besluit dd. 8 april 1954 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer, en 97 van de Grondwet, *het eerste*,

doordat het bestreden vonnis, na te hebben vastgesteld dat de minderjarige zoon van verweerder zich per fiets van huis naar zijn werk begaf en het slachtoffer van een dodelijk verkeersongeval werd ten gevolge van het feit, dat hij, in overtreding van artikel 53 van het koninklijk besluit dd. 8 april 1954, het rijwielpad had verlaten dat hij verplicht was te volgen, en zich met de hand aan een in dezelfde richting met een snelheid van ongeveer 60 km per uur over de autorijbaan rijdende vrachtwagen had vastgeklampt, nochtans beslist dat het ongeval aan een aan de weg naar de arbeid verbonden risico te wijten is en ten voordele van verweerder, recht zou geven op de vergoedingen die door de wetten op de vergoeding der schade voortspruitende uit arbeidsongevallen voorzien worden, en

dit om de redenen dat niet betwist wordt dat, onder topografisch opzicht beschouwd, de gevolgde baan zich op de door het slachtoffer normaal af te leggen weg bevindt om zich van zijn verblijf naar de plaats waar hij gaat werken, te begeven; dat, zo het verslag aan de Regent, welk aan de besluitwet dd. 13 december 1945 voorafgaat, opmerkt dat er geen recht op vergoeding zou kunnen bestaan ingeval de arbeider zich blootstelde aan een gevaar dat de gewone weg niet oplevert, deze opmerking slechts blijkt te wijzen op risico's welke tijdens of door een oponthoud of verfrissing of een omweg opgelopen worden wanneer de gewone weg dergelijke gevaren niet biedt; dat de stellers van de besluitwet de gevaren zouden beoogd hebben welke uit het feit van zijn verplaatsing van of naar de arbeid voor de arbeider spruiten, zelfs indien deze risico's door zijn schuldige of foutieve wijze van verplaatsing ontstaan en dat, ter zake, het ongeval gebeurde wegens het feit dat het slachtoffer zich per fiets verplaatste op de topografisch normale weg naar de arbeid en in zijn wijze van verplaatsing een fout beging,

dan wanneer de besluitwet dd. 13 december 1945 slechts de ongevallen betreft welke overkomen zijn op de normale weg welke de arbeider moet afleggen om zich naar de ene of andere bedoelde plaats te begeven, en welke tevens aan een aan de normale weg inherent risico te wijten zijn, dan wanneer aanlegster, in onderhavig geval, het bestaan van die tweede voorwaarde betwistte omdat voor het slachtoffer het feit aan een camion te gaan hangen niet het minste verband heeft met de noodzakelijkheid om zich naar zijn werk te begeven, en dan wanneer, zo een arbeider, die de weg naar of van het werk aflegt, een fout begaat welke hem blootstelt aan een risico dat de gewone weg niet oplevert, ware het zelfs gedurende de overtocht en op deze weg zelf, die fout en dat risico niet als inherent aan de normale weg kunnen beschouwd worden, tenzij het bewezen is dat zij enig verband hebben met de noodzakelijkheid, voor de arbeider, zich te verplaatsen om zich naar de plaats van zijn werk te begeven en om er van terug te komen, wat niet hierin gesloten is dat de arbeider op het ogenblik van het ongeval zich op de topografisch normale weg naar de arbeid verplaatste en door zijn wijze van verplaatsing een fout beging, en doordat, dus de bestreden beslissing op redenen steunt welke ze niet wettelijk kunnen rechtvaardigen;

het tweede, doordat het bestreden vonnis, dat vaststelt dat de minderjarige zoon van verweerder, zich per fiets van huis naar zijn werk begevende, het slachtoffer van een dodelijk verkeersongeval werd ten gevolge van het feit dat hij in overtreding met artikel 53 van het koninklijk besluit dd. 8 april 1954, het rijwielpad had verlaten dat hij verplicht was te volgen, en zich met de hand aan een met een snelheid van ongeveer 60 km per uur over de autorijbaan in dezelfde richting rijdende vrachtwagen had vastgeklampt, en dat eiseres voorgeeft dat men ten deze niet van de normale weg spreken kan, vermits het slachtoffer zich op een wettelijk verboden weg bevond daar het niet het verplichte rijwielpad doch wel de autorijbaan volgde, niettemin beslist dat het ongeval op de normale weg, waarvan de wet gewaagt, een topografisch begrip is, en dat het, buiten hoger besproken voorwaarden, volstaat dat het ongeval zich op deze aldus begrepen weg voordoet, zelfs al zou de arbeider hierbij een strafrechterlijke afwijking of een overtreding van de Wegcode begaan hebben,

dan wanneer de woorden « normale weg », in de besluitwet dd. 13 december 1945, hun gewone betekenis hebben; dan wanneer die betekenis niet enkel tot een

topografisch begrip beperkt is; dan wanneer door het woord normaal verstaan wordt wat overeenkomstig de regel, de gewoonte is, en dus de weg niet als wettelijk normaal zou kunnen erkend worden wanneer de arbeider vrijwillig een weg neemt welke hem verboden was, althans wanneer hij het niet gedaan heeft om een reden welke enig verband houdt met de noodzakelijkheid voor hem zich te verplaatsen om zich naar de bedoelde plaatsen te begeven en om er van terug te komen, wat het bestreden vonnis in onderhavig geval niet vaststelt :

Wat betreft het tweede middel :

Overwegende, aan de ene zijde, dat het bestreden vonnis zich er niet toe beperkt te verklaren dat de Bosuilbaan, waar het ongeval zich had voorgedaan, topografisch gelegen was op de normale weg welke het slachtoffer moest afleggen om zich naar de plaats te begeven waar het zijn werk verrichtte; dat bovendien uit de vaststellingen van het vonnis blijkt dat niet betwist werd dat de Bosuilbaan wel degelijk op deze normale weg gelegen was, aanlegster enkel staande houdend, dat enkel het rijwielpad dat op die openbare weg is aangelegd als normale weg kon aangezien worden;

Overwegende, aan de andere zijde, dat door te overwegen dat het slachtoffer, hoewel het op het ogenblik van het ongeval de rijbaan van die openbare weg volgde, dit is een plaats welke, gelet op het door het slachtoffer gebruikte verkeersmiddel, niet de plaats was die krachtens het reglement opgelegd wordt, niettemin de normale weg volgde, het bestreden vonnis het begrip van de normale weg, in de zin van artikel 1 van de besluitwet van 13 december 1945, niet miskend heeft;

Wat betreft het eerste middel :

Overwegende dat, volgens artikel 2 van de besluitwet van 13 december 1945, de fout, oorzaak van het ongeval, begaan door het slachtoffer, dat zich op de normaal af te leggen weg bevindt om zich van zijn verblijfplaats naar de plaats te begeven waar het zijn werk verricht, slechts de toepassing van artikel 1 van gezegde besluitwet uitsluit wanneer zij « geen enkel verband » met die weg houdt;

Overwegende dat, door er op te wijzen dat de door het slachtoffer begane fouten er alleen in bestonden zijn reglementaire plaats op de Bosuilbaan, zijnde de normaal te volgen weg, niet te hebben ingenomen en zich op die baan aan een vrachtwagen te hebben vastgeklampt, het bestreden vonnis vaststelt dat er tussen de fouten van het slachtoffer en de normaal te volgen weg enig verband bestaat;

Dat door daaruit af te leiden dat deze fouten in het aan die weg onafscheidelijk verbonden risico begrepen zijn het enkel toepassing van voormeld artikel 2 gemaakt heeft;

Dat geen van beide middelen gegrond is;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegster tot de kosten.

NOOT : Het bestreden vonnis van de Rechtbank te Antwerpen, dd. 16 juli 1958 is in dit nummer opgenomen.

RAAD VAN STATE

6e Kamer. — 6 oktober 1960.

Voorzitter : M. Vauthier.
Raadsheren : M.M. Declaine en Coyette.
Substituut-auditeur-generaal : M. Coolen.

Openbaar Onderwijs. — Ministeriële beslissing tot inrichting van kosteloze schriftelijke cursussen. — Nietigheid.

De ministeriële beslissing om kosteloze schriftelijke cursussen in te richten ter voorbereiding van de examens voor de examencommissie van het lager secundair onderwijs, is nietig bij gebrek aan een wettelijke regel.

Instituut « De Toekomst » t./ Belgische Staat
(Minister van Openbaar Onderwijs).

Arrest nr. 8112.

Gezien het op 10 april 1959 ingediende verzoekschrift, waarbij de personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid « Instituut De Toekomst » de nietigverklaring vordert van de beslissing van de Minister van Openbaar Onderwijs, waarvan zij kennis heeft gekregen door een op 5 maart 1959 in de pers verschenen bericht, om op Staatskosten kosteloze schriftelijke cursussen in te richten ter voorbereiding van de examens voor de examencommissie van het lager secundair onderwijs en van examens voor bevordering en toelating tot betrekkingen bij de administratie;

Overwegende dat de Minister van Openbaar Onderwijs besloten heeft kosteloze schriftelijke cursussen in te richten met het oog op de voorbereiding van de examens voor de examencommissie van het lager secundair onderwijs die bij de wet van 12 maart 1958 is ingesteld, ten behoeve van hen die om economische, sociale of gezondheidsredenen geen lessen hebben kunnen volgen in een gewone school;

Overwegende dat de tegenpartij zich als rechtsgrond voor de ministeriële beslissing beroept op de wet van 27 juli 1955 houdende regelen inzake inrichting van het onderwijs van de Staat, de provincies en de gemeenten, en inzake subsidiëring door de Staat van inrichtingen voor middelbaar, normaal en technisch onderwijs;

Overwegende dat luidens artikel 7, §§ 1 en 3, van de wetten op het middelbaar onderwijs, gecoördineerd bij het koninklijk besluit van 30 april 1957, dat artikel 1 en artikel 2, § 5, van de wet van 27 juli 1955 overneemt : « § 1. De Staat secundair onderwijs inricht, waar daaraan de behoefte bestaat... § 3. De Koning de daartoe nodige inrichtingen, scholen, afdelingen, klassen en cursussen tot stand brengt... »;

Overwegende dat de tegenpartij zich niet beroept op het bestaan van enig ter uitvoering van de wet genomen koninklijk besluit; dat de Minister van Openbaar Onderwijs zijn bevoegdheid te buiten is gegaan;

Besluit :

Artikel 1: De bij ministeriële omzendbrief van 5 maart 1959 bekendgemaakte beslissing om op staatskosten kosteloze schriftelijke cursussen in te richten, wordt vernietigd.

HOF VAN BEROEP TE GENT

Eerste Kamer. — 8 december 1960.

Eerste-Voorzitter : M. Thienpont.
Raadsheren : M.M. Bossaert (Kamervoorzitter)
en Santenaire.

Toegevoegd lid van de Tuchtraad : Mr. Roose,
oud-stafhouder (Kortrijk).

Advokaat-generaal : Mr. Matthijs.

Advokaat : Mr. René Derijcke (Gent).

Advokaat. — Tucht. — Ingestelde tuchtvervolgning vóór de Tuchtraad. — Behandeling. — Ontslag naderhand aangeboden door betrokken advocaat. — Weglating van de tabel beslist door de Tuchtraad. — Geen verdere uitspraak over de tuchtvervolgning. — Beroep van de Procureur-Generaal tegen de beslissing van de Tuchtraad waarbij nagelaten wordt over de tuchtvervolgning uitspraak te doen. — Ontvankelijkheid.

Wanneer, na behandeling vóór de Tuchtraad van de tuchtvervolgingen tegen een advocaat, de zaak naar een latere vergadering van de Tuchtraad voor uitspraak verdaagd werd, doch intussen de betrokken advocaat zijn ontslag als dusdanig heeft aangeboden, en de Tuchtraad ten slotte beslist die advocaat op zijn aanvraag van de Tabel weg te laten en geen uitspraak te doen over de tuchtvervolgingen, is het hoger beroep van de Procureur-generaal bij het Hof van beroep tegen zodanige beslissing ontvankelijk, op grond van artikelen 8 en 10 van het K.B. van 5 augustus 1836.

Procureur-generaal t/ X.

Gezien de overgelegde stukken;

Gelet op de behandeling der zaak op de terechtzitting van 18 november 1960, alwaar Mr. Roose, advocaat van de balie bij de Rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk, en door de Stafhouder van de Orde aldaar daartoe aangeduid, aan het Hof was toegevoegd;

Gehoord het verslag van de heer Eerste-Voorzitter, de heer advocaat-generaal Stevigny in zijn vordering, de geïntimeerde en zijn raadsman in hun middelen en besluiten; — het alles in openbare terechtzitting;

Overwegende dat Mr. X... gedagvaard werd om op 22 september 1960 vóór de Tuchtraad te verschijnen « om zich te verantwoorden... », zijn verweer voor te dragen en over zijn geval te horen beslissen » in verband met een veroordeling tegen hem uitgesproken om een auto te hebben bestuurd in staat van dronkenschap;

dat na de behandeling de zaak, voor uitspraak, naar een zitting van 1 oktober werd verzonden;

dat door brief van 26 september Mr. X... aan de Stafhouder zijn ontslag als advocaat aanbood;

dat, volgens het proces-verbaal van de vergadering van de Raad der Orde van 1 oktober, beslist werd Mr. X... op zijn aanvraag van de Tabel weg te laten;

dat door brief van 3 oktober 1960 de Stafhouder aan de heer Procureur-generaal liet weten « in deze omstandigheid is de Raad van oordeel dat niet meer dient te worden gestatueerd (te verstaan in de tuchtzaak) »;

Overwegende dat de heer Procureur-generaal, in zijn hoger beroep, aan de beraadslaging van 1 oktober het verwijt maakt over de disciplinaire vervolging niet te hebben gestatueerd;

Overwegende dat die beraadslaging, toegelicht door de brief van 3 oktober, moet worden aangezien als een beslissing om de tuchtzaak zonder gevolg te laten, mits eenvoudige weglating uit de Tabel;

Overwegende dat die weglating, op verzoek van de belanghebbende zelf, in huidig geval, geen tuchtmaatregel is, en het hoger beroep onontvankelijk zou zijn zo het gericht was tegen een beraadslaging die een aanvraag tot weglating inwilligt;

Maar overwegende dat de weglating of het ontslag geen einde stelt aan de hangende tuchtvervolgning en de Raad verplicht was uitspraak te doen over de disciplinaire zaak (P.B. Usages corporatifs des avocats, 950, 951, 952), zodat het hoger beroep onontvankelijk is tegen de beslissing of beraadslaging die nalaat zulks te doen; dat inderdaad de bepaling van artikel 10 K.B. van 5 augustus 1836, die aan de Procureur-generaal het recht toekent een expeditie te vragen van de beraadslagingen die ontslag van tuchtvervolgning uitspreken, de termen van artikel 8 toelichten, zodat de Procureur-generaal wel degelijk het recht heeft hoger beroep aan te tekenen (Cass. 29.1.54, Pas. 155);

dat Mr. X... aldus ten onrechte de souveraine appreciatie van de Raad inroept, om het hoger beroep onontvankelijk te heten;

Overwegende dat de door Mr. X... vooropgestelde beschouwing dat bij een mogelijk latere aanvraag tot herinschrijving, de Raad deze zou mogen weigeren met zich te steunen op de huidige vervolging, geenszins van aard is de aangeklaagde onthouding om uitspraak te doen te verantwoorden;

Overwegende dat geïntimeerde reeds twee maal wegens dronkenschap voor de Tuchtraad is moeten verschijnen en mede, uit dien hoofde, een schorsing van drie maanden heeft opgelopen; dat een schorsing van zes maanden een gepaste bestraffing der thans weerhouden feiten zal zijn;

Overwegende, anderzijds, dat na de twee vorige schorsingen uitgesproken bij de beslissingen van de Tuchtraad van 24 oktober 1957 en 6 juni 1958, in kracht van gewijsde, de huidige sanctie de ambtshalve schrapping van de Tabel met zich medebrengt (artikel 31 dekreet 14-12-1810);

Om deze redenen :

Het Hof,
Gelet op artikel 24 van de wet van 15 juni 1935,
Alle andere besluiten als ongegrond verwerpend,
Zegt het hoger beroep onontvankelijk en gegrond en, erop wijzende, legt aan Mr. X... een schorsing op van zes maanden;

Verstaat dat Mr. X... naar rechten van de Tabel geschrapt is;

Veroordeelt hem tot de kosten.

Vlaamse Juristen,

abonneert U

op het

Rechtskundig Weekblad

HOF VAN BEROEP TE GENT

1e Kamer. — 24 november 1960.

Voorzitter : M. Bossaert.

Raadsheren : M.M. Santenaire en Beeckman.

Advocaat-generaal : M. Matthijs.

Advocaten : Mrs. Leboucq (Gent) en I. de Greef (Brussel).

Verjaring. — Openbare en burgerlijke vordering gegrond op een misdrijf. — Gelijktelling. — Stuiting der verjaring. — Uitwerking tot verknochte of samenhangende misdrijven en tot personen hierbij betrokken, doch door de daden van stuiting niet persoonlijk bedoeld.

1. *Met betrekking tot de verjaring, worden openbare vordering en burgerlijke vordering gegrond op een misdrijf gelijkgesteld, en wordt de verjaring door de tijdig ingestelde burgerlijke vordering gestuit. Deze stuiting werkt «in rem»; haar uitwerking strekt zich ook uit tot misdrijven, die met het ten laste gelegde misdrijf verknocht of samenhangend zijn, alsmede t.o.v. verdachten die door de daden van stuiting niet persoonlijk bedoeld worden, op voorwaarde nochtans dat het om hetzelfde feit zou gaan of om feiten die onderling samenhangend zijn.*
2. *Derhalve, wanneer de burgerlijke vordering tot schadeloosstelling, wegens bij een verkeersongeval onvrijwillig veroorzaakte lichamelijke letselen, ingesteld werd binnen het jaar te rekenen van de datum van dit ongeval, stuit het betekende dagvaardingsexploit de verjaring niet enkel t.o.v. voormelde vordering, doch ook t.o.v. de inbreuk op het verkeersreglement, die, bij samenhang met dit wanbedrijf gepleegd werd door de eiser van de schadeloosstelling, slachtoffer van het ongeval; de weder eis door verweerder op deze eis ingesteld bij conclusiën betekend binnen het jaar te rekenen van de datum van bedoeld dagvaardingsexploit, en strekkende tot vergoeding van de stoffelijke schade aan verweester veroorzaakt door de inbreuk op het verkeersreglement, bij hetzelfde verkeersongeval door de oorspronkelijke eiser gepleegd, is dan ook niet vervallen door verjaring en wel onontvankelijk.*

Mestdag, René t./ Marion, Joseph en
N.V. Dossche, te Deinze.

Advies O.M.

Mestdag René, oorspronkelijke eiser, heeft binnen de wettelijke termijn, naar regelmatige vorm, en onvankelijk hoger beroep ingesteld tegen een vonnis op tegenspraak gewezen op 30 oktober 1957 door de rechtbank van eerste aanleg te Gent. Oorspronkelijke verweerders, Marion Joseph en de vennootschap, waarvan hij de aangestelde was, met name de N.V. Dossche, te Deinze, zijn tegen hetzelfde vonnis incidenteel in beroep gekomen.

Deze beslissing heeft :

1) als ongegrond afgewezen de vordering van appellant, strekkende tot vergoeding van de schade hem veroorzaakt door een verkeersongeval, dat zich voordeed te Sint-Denijs-Westrem, aan de spoorwegovergang van de Kortrijksesteenweg, op 17 december 1955, omstreeks 18 uur, tussen de autowagen bestuurd door eerste geïntimeerde, voor rekening en in dienst van tweede geïntimeerde, en de door appellant bereden fiets, ongeval waarbij appellant vrij ernstige verwondingen opliep;

2) verjaard verklaard de wedereis van tweede geïntimeerde strekkende tot vergoeding van de schade bij zelfde ongeval aan haar autowagen veroorzaakt.

* * *

I. Wat de hoofdzakelijke vordering betreft.

Op grond van al de gegevens van het dossier van het door de Procureur des Konings te Gent op 17 december 1955 gevorderd gerechtelijk strafonderzoek tegen onbekenden, wegens het wanbedrijf van onvrijwillig veroorzaakte verwondingen (artt. 418 en 420 S.W.B.), en afgesloten bij beschikking van ontslag van onderzoek van 13 januari 1956 gewezen door de raadkamer van de rechtbank te Gent, — oorspronkelijk dossier dat aan onderhavig advies in mededeling aan het Hof wordt voorgelegd, ten einde aldus kennis te nemen van de foto's en van de schets, — blijkt, naar ons oordeel, duidelijk dat de oordeelkundige beschouwingen van de eerste rechter, waarbij hij doet uitschijnen dat het ongeval uitsluitend veroorzaakt werd door de schuld van appellant, volkomen kunnen worden bijgetreden, terwijl het vaststaat dat appellant tevens inbreuk pleegde op art. 15 van het algemeen politiereglement betreffende het vervoer en het verkeer.

II. Wat de wedereis van de tweede geïntimeerde betreft.

De door de rechtbank ambtshalve — en dit terecht — opgeworpen verjaring van de wedereis, door tweede geïntimeerde (en niet door eerste geïntimeerde) ingesteld, is gegrond op de beschouwing dat deze wedereis voor de eerste maal ingesteld werd bij conclusie van 5 april 1957, en wel pas na een aanmaning door appellant, hetzij na verloop van meer dan één jaar, te rekenen van de laatste rechtsgeldige stuitingsdaad van de publieke vordering volgende uit de inbreuk op het algemeen politiereglement inzake verkeer door appellant gepleegd, en rechtsgrond van deze wedereis.

De rechtbank heeft als laatste stuitingsdaad de datum bepaald van 13 januari 1956, hetzij die van de beschikking van ontslag van onderzoek door de raadkamer verleend.

Uit het oog dient echter niet te worden verloren dat appellant de verjaring van zijn burgerlijke vordering volgende uit het wanbedrijf voorzien bij artt. 418-420 S.W.B. rechtsgeldig gestuit heeft door middel van zijn inleidend exploit van dagvaarding, betekend op 3 november 1956, zodus niet enkel binnen de drie jaar maar ook binnen het jaar te rekenen van de datum der strafbare feiten (17 december 1955).

Welnu, de daden van onderzoek of van vervolging stuiten de verjaring ten opzichte van verdachten die door deze daden niet persoonlijk bedoeld worden, op voorwaarde dat het om hetzelfde feit zou gaan of om feiten die onderling samenhangend zijn (art. 227 W.Sv.), terwijl het aan de feitenrechter behoort de samenhang of verknochtheid, tussen twee of meer misdrijven, na te gaan en vast te stellen, niet enkel in verband met de gevallen vermeld bij art. 227 W.Sv., maar ook in alle gelijkaardige gevallen waarin een goede rechtsbedeling vereist dat twee of meer misdrijven, wegens hun onderlinge samenhang, samen zouden onderzocht en berecht worden (zie over al deze principes: Cass., 16 oktober 1916, Pas. 1917, I, 282; Cass., 24 december 1917, Pas. 1918, I, 166; Cass., 29 oktober 1945, Pas. 1945, I, 262; Cass., 16 juni 1947, Pas. 1947, I, 278; noot 1 onder Cass., 7 februari 1944, Pas. 1944, I, 183, 2° kol.; Van Roye, « Manuel de la partie civile », n° 595, blz. 592; Braas, « Précis de proc. pén. », 1950, 3° dr., B.I., n° 134, in fine, blz. 108 en voetnoot 1, blz. 108);

Dienvolgens, wanneer appellant, bij zijn inleidend dagvaardingsexploit van 3 november 1956, de verjaring heeft gestuit, gold deze stuiting niet enkel t.o.v. zijn vordering tot schadeloosstelling gegrond op het wanbedrijf van onvrijwillige lichamelijke letselen, doch ook t.o.v. de inbreuk op het politiereglement inzake verkeer, die, bij samenhang met dit wanbedrijf, eventueel gepleegd werd door een ander persoon bij de feiten, d.i. het onderhavig verkeersongeval, betrokken, op voorwaarde wel te verstaan dat bedoelde stuitingsdaad zou verricht zijn binnen het jaar te rekenen van de datum van het ongeval, wat in casu geschied is.

De samenhang tussen het wanbedrijf van aan appellant onvrijwillig veroorzaakte verwondingen en de door appellant hierbij eventueel gepleegde inbreuk op het politiereglement inzake verkeer, lijdt geen twijfel.

Derhalve, in strijd met de zienswijze van de eerste rechter, is, naar ons oordeel, de wedereis van tweede geïntimeerde gegrond op voormelde samenhangende inbreuk, geenszins vervallen door verjaring, daar de datum die daartoe in aanmerking dient te worden genomen geenszins is 5 april 1957, doch wel 3 november 1956, gelegen binnen de termijn van één jaar te rekenen van 17 december 1955.

De inbreuk gepleegd door appellant op art. 15 van het K.B. van 8 april 1954 staat, naar ons oordeel, vast, terwijl het bedrag der door tweede geïntimeerde gevorderde schadeloosstelling niet betwist wordt.

* * *

Wij besluiten dienvolgens tot :

- 1) de afwijzing van het hoofdzakelijk beroep als zijnde niet gegrond;
- 2) de ontvankelijkheid van de wedereis ingesteld door tweede geïntimeerde;
- 3) de gegrondheid van het incidenteel beroep in zoverre het door tweede geïntimeerde werd ingesteld, haar wedereis zijnde gegrond;
- 4) de niet gegrondheid van het incidenteel beroep in zoverre het door eerste geïntimeerde werd ingesteld, omdat dit rechtsmiddel, wat Marion Joseph betreft, eigenlijk zonder voorwerp is, vermits niet hij, doch enkel de tweede geïntimeerde, als eigenaarster van de beschadigde autowagen, deze schade heeft geleden en er toe gerechtigd is de betaling van het bedrag er van te eisen.

Arrest

Gezien de stukken, o.m. het vonnis tussen partijen op tegenspraak gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Gent, eerste burgerlijke Kamer, op 30 oktober 1957;

Overwegende dat het principaal beroep en het incidenteel beroep tijdig en regelmatig werden ingesteld;

I. Principaal beroep :

Overwegende dat de eerste rechter, om oordeelkundige redenen die het Hof bijtreedt, terecht besliste dat het rijongeval dat zich op 17 december 1955 aan de overweg van de spoorlijn Gent-Kortrijk, op de Kortrijksesteenweg te Sint-Denijs-Westrem, heeft voorgedaan, en waarbij de fietser Mestdag, appellant, ernstige verwondingen opliep, uitsluitend veroorzaakt werd door de schuld van laatstgenoemde;

Overwegende dat appellant te vergeefs volhardt in zijn stelling waarbij hij reeds op zijn normale plaats op de hoofdbaan was, komende uit de Stationplaats, en de overweg reeds voorbij was, richting Gent, toen de aanrijding gebeurde;

Overwegende dat deze voorstelling der feiten tegen- gesproken wordt door de gegevens van de strafrecht- lijke informatie en van de gerechtelijke expertise;

dat de expert nauwkeurig de sporen van aanrijding op de auto Mercedes, bestuurd door eerste geïntimeerde, en op de fiets bereden door appellant heeft onderzocht; dat de vergelijkende studie van de sporen duidelijk aan- wijst dat de fietser in schuinse richting vanaf het Stationplein naar de rechterzijde van de rijbaan reed en zijn fiets op de rechterzijde door de linkervoorzijde van de auto gevat werd; dat de fietser die opgelicht door de schok met het hoofd in de linkerbovenhelft van de voorruit terugviel en te zamen met de fiets mede- gevoerd werd tot bij de stilstand van de auto, t.t.z. ongeveer 19,50 meter voorbij de plaats der contactname;

Overwegende dat bovendien de door de auto nage- laten remsporen aanwijzen dat dit voertuig op onge- veer 1,60 meter van links van de rechterrijbaanrand, op de rechterhelft, reed; dat, nu de sporen van de aanrijding hoofdzakelijk aan de linkervoorzijde van de 1,68 meter brede auto werden vastgesteld, het onmoge- lijk is dat appellant reeds op zijn normale plaats was gekomen, d.i. zo dicht mogelijk bij de rechterraand van de rijbaan (art. 12, al. 1 van de wegcode);

Overwegende dat waar appellant beweert dat hij langs achter aangereden is geweest op een tamelijke afstand voorbij de overweg, zulks strijdig is met zijn eigen verklaring (P.V. 4760 dd. 22 december 1955, Rijks- wacht Gent), volgens dewelke hij vóór de overweg, komende uit de richting Deinze, aangereden werd;

Overwegende verder, dat de omstandigheid dat eerste geïntimeerde de fietser heeft zien rijden evenwijdig met de remsporen, komend van links, niet tegenstrijdig is met de door de Rijkswacht opgemaakte schets volgens dewelke de vermoedelijke plaats der aanrijding zich juist over de tweede spoorlijn en voor de tweede barreel situeert; dat Marion zeker onmiddellijk geremd heeft toen hij aan de eerste barreel de fietser heeft opge- merkt;

dat immers lichte remsporen van de auto werden vastgesteld op de kassei die de overweg bedekt (des- kundig verslag blz. 10); dat het dienvolgens niet op- gaat te beweren dat eerste geïntimeerde Mestdag slechts zou hebben bemerkt een tiental meter voorbij de tweede barreel;

Overwegende dat uit het feit dat appellant, buiten de schedelbreuk, ook op de linkerzijde van het lichaam kwetsuren opliep, niet het bewijs kan voortvloeien dat het slachtoffer door de rechtervoorzijde van de auto aangereden werd, vermits zulks volgens de materiële vaststellingen van de expert totaal uitgesloten is;

Overwegende dat Mestdag in werkelijkheid de Kort- rijksesteweg opgereden is, komend van links, op een ogenblik dat eerste geïntimeerde, die normaal zijn weg volgde aan een snelheid die geenszins als overdreven mag worden bestempeld, de aanrijding niet meer kon vermijden;

dat appellant aldus art. 15 van het verkeersregle- ment heeft overtreden;

II. Incidenteel beroep :

Overwegende dat tweede geïntimeerde bij conclusie van 5 april 1957 vóór de rechtbank een wedereis instelde strekkend tot het bekomen van schadeloosstel- ling voor de gevolgen van de door appellant gepleegde inbreuk op het verkeersreglement: schade aan auto, gebruiksderiving;

Overweging dat de eerste rechter ten onrechte de

wedereis verjaard verklaarde om reden dat zijn rechts- grond ligt in een overtreding van de wegcode (art. 15) die aan de eenjarige verjaring onderworpen is, terwijl de wedereis slechts werd ingesteld méér dan één jaar na de laatst rechtsgeldige daad van stuiting, zijnde de beschikking van ontslag van onderzoek op 13 januari 1956;

Overwegende dat met betrekking tot de verjaring de openbare vordering en de burgerlijke vordering gegrond op een misdrijf gelijkgesteld zijn;

dat de tijdig ingestelde burgerlijke vordering de ver- jaring stuit; dat de stuiting « in rem » opereert;

dat haar uitwerking zich ook uitstrekt tot misdrij- ven die met de telastlegging verknocht of samenhan- gend zijn (Verbr. 16 oktober 1916, Pas. 17, I, 282; Verbr. 29 oktober 1945, Pas. 1945, I, 262; Verbr. 16 juni 1947, Pas. 1947, I, 278), en ten opzichte van verdachten die door de daden van stuiting niet persoonlijk bedoeld werden, op voorwaarde dat het om hetzelfde feit zou gaan of om feiten die onderling samenhangend zijn (art. 227 W.Sv.);

Overwegende dat de dagvaarding op 3 november 1956 ten verzoeken van appellant aan geïntimeerde betekend — hetzij min dan een jaar na het litigieus ongeval (17 december 1955) niet alleen de verjaring heeft ge- stuit ten overstaan van de vordering tot schadeloos- stelling wegens onvrijwillige slagen en verwondingen, doch ook ten overstaan van de inbreuk op het verkeers- reglement die, bij samenhang, met dit wanbedrijf even- tueel gepleegd werd door een ander persoon;

Overwegende dat ter zake ongetwijfeld samenhang bestaat tussen voormeld wanbedrijf en de door appel- lant gepleegde inbreuk op art. 15 van de wegcode;

dat dienvolgens de wedereis niet vervallen is door verjaring;

Overwegende dat, door de schuld van Mestdag, geïn- timeerde de volgende schade heeft ondergaan :

schade aan auto	F 14.341
taks	718
wachttijd en hersteldingsduur	1.950
	F 17.009

dat dit bedrag bewezen is door de overgelegde stukken en overigens niet betwist wordt;

Om deze redenen,

Het Hof,

Gelet op art. 24 van de wet van 15 juni 1935,

Alle andere of strijdige besluiten als ongegrond ver- werpend,

Gehoord in openbare terechtzitting de heer advocaat- generaal Matthijs in zijn eensluidend advies,

Verklaart het hoofdzakelijk beroep ontvankelijk doch ongegrond en het incidenteel beroep ontvankelijk en gegrond;

Bevestigt dienvolgens het vonnis a quo waar het de eis van Mestdag afgewezen heeft en appellant veroor- deeld heeft tot de kosten van het geding; doet het bestreden vonnis te niet in zover het de wedereis ver- jaard heeft verklaard; dienaangaande opnieuw wijzend, verklaart de wedereis ontvankelijk en gegrond; veroor- deelt Mestdag René tot betaling aan tweede geïnti- meerde, N.V. Dossche, van de som van 17.009 frank met de verwijntresten sedert 17 december 1955 tot 5 april 1957 en vanaf deze datum de gerechtelijke intresten;

Verwijst appellant in de kosten van de aanleg.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer bis. — 16 juli 1958.

Voorzitter : M. Huyghebaert.
Advokaten : Mrs. Cornette en Lesthaeghe.

Arbeidsongeval. — Begrip van de topografisch normale weg naar het werk.

Valt onder toepassing van het wetsbesluit van 13 dec. 1945 het ongeval, dat gebeurt op de topografisch normale weg naar het werk, waarop het slachtoffer zich per fiets verplaatste en hierbij een fout beging (in casu zich aan een op de autoweg rijdende vrachtwagen vastklampte). De normale weg is een topografisch begrip; het volstaat, dat het ongeval zich op deze aldus begrepen weg voordoet, waarbij de inbreuk op het algemeen verkeersreglement, doordat het slachtoffer het verplichte rijwielpad verlaten heeft om op de autoweg te rijden, irrelevant is.

Broeckx t./ N.V. General Accident Fire and Life Assurance Cy Ltd.

Overwegende dat de oorspronkelijke eis van huidige appellant, ingeleid bij dagvaarding van het ambt van deurwaarder Jozef Luyten, dd. 17 juni 1957, strekt teneinde geïnterneerde te horen veroordelen in betaling van de wettelijke vergoedingen in zake arbeidsongevallen, rekening houdend met een basisloon van F 44.000,— bedrag verschuldigd hoofdens een arbeidsongeval met dodelijke afloop overkomen aan de zoon van appellant op 24 januari 1957 en met veroordeling van geïntimeerde tot de gedingskosten; dat deze eis door het bestreden vonnis werd afgewezen;

Overwegende dat vaststaat en niet betwist wordt dat de minderjarige zoon van appellant, de genaamde Broeckx Ludovicus, geboren op 10 oktober 1940, werknemer van de verzekerde van geïntimeerde, de N.V. J. Colassin, zich op 24 januari 1957 per fiets van huis te Ranst naar zijn werk te Antwerpen begaf en op de Bosuilbaan te Deurne rond 7.15 u. het slachtoffer werd van een dodelijk verkeersongeval tengevolge van het feit dat hij, na het verplicht rijwielpad aldaar te hebben verlaten, zich met een werkmakker aan een aan ongeveer 60 km per uur rijdende vrachtwagen, welke over de autorijbaan insgelijks in de richting van Antwerpen reed, met de hand had vastgeklampt, zijn evenwicht verloor, ten gronde viel en quasi onmiddellijk overleed ten gevolge van een schedelbreuk;

Overwegende dat niet betwist wordt dat, topografisch gezien, de Bosuilbaan zich op de door het slachtoffer normale af te leggen weg bevindt om zich van zijn verblijf naar de plaats waar hij gaat werken te be-geven;

Overwegende dat geïntimeerde echter aan dit ongeval het karakter van arbeidsongeval ontzegt, daar het, in haar stelling, niet zou te wijten zijn aan een met de normale weg naar de arbeid onafscheidelijk verbonden risico (in besluiten geformuleerd als : « een risico inherent aan de normale weg »);

dat zij, in het kader van de leer volgens dewelke de wetgeving van 13 december 1945 in beperkte zin dient toegepast te worden (Delaruwière & Namèche, Acc. de Travail n° 151), voorhoudt dat het feit van aan een camion te gaan hangen, niet het minste verband heeft met de noodzakelijkheid om zich naar zijn werk te begeven;

Overwegende dat de besluitwet van 13 december 1945 onder « aan de normale weg onafscheidelijk ver-

bonden risico » verstaat : ieder risico dat enig verband houdt met de noodzakelijkheid waarin de arbeider zich bevindt om zich te verplaatsen teneinde zich naar de plaats van de arbeid te begeven; dat zij voorschrijft, dat de fout, die geen enkel verband houdt met de af te leggen weg, niet in het risico begrepen wordt (artikel 2 van voormelde besluitwet);

Overwegende dat de voordracht aan de Regent enkele wenken bevat waaraan de aandacht dient ge-wijd te worden bij de beslechting van huidig twist-punt; dat deze voordracht aldus vermeldt : « Er zou echter geen recht op vergoeding kunnen bestaan, ingeval de arbeider zich aan een gevaar, dat de gewone weg niet oplevert, blootstelde »;

Overwegende dat deze opmerking, rekening houdend met de kontekst waarin zij zich bevindt, echter slechts blijkt te wijzen op risico's welke tijdens of door een oponthoud of verfrissing of een omweg genomen worden, dan wanneer de gewone weg dergelijke gevaren niet biedt; dat het blijkbaar hierop is dat het arrest van het Hof van Verbreking dd. 23-6-1956 (Rev. Gén. des Ass et Resp. 1957, blz. 5966), door geïntimeerde aangehaald, steunt om te zeggen : « Ne constitue pas le trajet normal, un chemin longeant la voie ferrée, interdit à la circulation en raison des dangers particuliers qu'il présentait et emprunté volontairement par la victime »; dat deze gegevens dus enkel dienstig blijken te zijn tot het bepalen van de « normale weg » doch niet tot de omschrijving van het begrip van het aan deze normale weg « onafscheidelijk verbonden risico »; dat ook het aangehaalde vonnis van de Rechtbank van Brussel dd. 10-2-1954 Bull. Ass. 1954 p. 223 enkel betrekking heeft op de « normale weg »;

Overwegende dat de voordracht aan de Regent nopens dit risico zegt : « Een betwisting is opgerezen betreffende de toepassing van de speciale wetgeving op het ongeval dat door de schuld van de arbeider ontstond » hetgeen in casu het geval is, en verder : « Een onderscheid dringt zich op : geen enkele vergoeding zal verschuldigd zijn, zo de fout van de arbeider vreemd is aan het aan de weg onafscheidelijk verbonden risico : de arbeider zoekt twist met een medereizende makker, die hem kwetst; hij onderzoekt een vuurwapen en een schot vertrekt dat hem treft. Daarentegen zal er wel recht op vergoeding bestaan, wanneer de fout met het met de weg onafscheidelijk verbonden risico enig verband houdt : een arbeider springt op een voorbijrijdende tram of stapt af vóór de volledige stilstand; hij steekt een brug over die op dat ogenblik overstroomd is en verdrinkt. Dit onderscheid herinnert aan het onderscheid dat door de rechtsleer en de rechtspraak gemaakt werd tussen de fout die met de uitvoering van het contract onafscheidelijk verbonden is en deze die aan de uitvoering vreemd is;

Overwegende dat uit deze toelichting en voorbeelden dient weerhouden te worden dat de wetgever beoogde de gevaren welke voor de arbeider spruiten uit het feit van zijn verplaatsing van of naar de arbeid, zelfs indien deze risico's door zijn schuldige of foutieve wijze van verplaatsing ontstaan;

Overwegende dat, ter zake, het ongeval gebeurde wegens het feit dat het slachtoffer zich per fiets verplaatste op de topografisch normale weg naar de arbeid en in zijn wijze van verplaatsing een fout beging;

Overwegende dat de Rechtbank derhalve van oordeel is dat het ongeval, waarvan de zoon van appellant het slachtoffer was, te wijten is aan een aan de weg verbonden risico; dat dergelijke uitleg geen toepassing bij uitbreiding van de wet uitmaakt;

Overwegende dat geïntimeerde in ondergeschikte orde voordraagt dat men in casu niet kan spreken van de normale weg, vermits het slachtoffer zich bevond op een wettelijk verboden weg, daar het niet het verplichte rijwielpad doch wel de autorijbaan volgde;

Overwegende dat de normale weg, waarvan de wet gewaagt, een topografisch begrip is; dat het, buiten hoger besproken voorwaarden, volstaat dat het ongeval zich op deze aldus begrepen weg voordoet, zelfs al zou de arbeider hierbij een strafrechtelijke afwijking of een overtreding op de Wegcode hebben begaan;

Overwegende dat geïntimeerde het door appelland vooropgezette basisloon van F. 44.000 betwist doch geen elementen tot staving van deze betwisting voortbrengt;

Overwegende dat appelland uitgaat van een uurloon van 16 F per uur, terwijl de door hem voorgebrachte loonstaten een uurloon van 13,80 F voorzien; dat deze staten bovendien nadere toelichting vergen, zodat het gepast voorkomt, alvorens over het basisloon te beslissen, de debatten te heropenen teneinde partijen in de gelegenheid te stellen de Rechtbank desbetreffende in te lichten;

Om deze redenen:

De Rechtbank,

Rechtdoende in hoger beroep en op tegenspraak;

Alle verdere en strijdige besluiten verwerpende;

Na er over beraadslagd te hebben;

Verklaart het beroep ontvankelijk en hic et nunc in de hiernabepaalde mate gegrond;

Hervormt dienvolgens het vonnis a quo en, doende wat de eerste Rechter had moeten doen,

Zegt voor recht dat Broeckx Ludovicus het slachtoffer was van een ongeval op de weg naar de arbeid in de zin van de Besluitwet van 13 december 1945;

En, alvorens verder te oordelen over de gegrondheid van het bedrag van de eis, beveelt de heropening der debatten teneinde partijen in de gelegenheid te stellen de Rechtbank nader in te lichten nopens het bedrag van het basisloon van het slachtoffer.

NOOT: Zie in het nummer het arrest van 18 maart 1960, waarbij het beroep in cassatie tegen bovenstaand vonnis verworpen werd.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer. — 20 november 1959.

Voorzitter M. J. Wildiers.

Rechters: M.M. Massa en Dillen.

Advokaten: Mrs. G. Luyten en C. De Baeck.

Vereffening en verdeling. — Vermomde schenking van een onroerend goed. — Tegenbewijs van niet authentieke vermeldingen in een authentieke akte. — Levensonderhoud van de vrouw ten laste van de nalatenschap.

Een vrouw, gehuwd onder het stelsel der scheiding van goederen, die een onroerend goed aankoopt, dient te bewijzen dat deze aankoop is geschied met persoonlijke gelden, door de oorsprong van deze gelden aan te tonen, wil ze voorkomen dat zou aanvaard worden dat deze aankoop is geschied met gelden gekregen van de erflater; bij ontstentenis van dit bewijs, behoort de aankoop aangezien te worden als een vermomde schenking vanwege de erf-

later, en het onroerend goed dient dan teruggebracht in de te verdelen nalatenschap.

Wanneer niet authentieke vermeldingen in een authentieke akte, of wanneer de oprechtheid van de verklaringen van de kontraktanten worden bestreden door derden, mogen dezen het tegenbewijs leveren door getuigen en vermoedens zonder enige beperking; dit is het geval wanneer de reservataire erfgenamen van de schenker beweren dat de aankoop een vermomde schenking uitmaakt.

Overeenkomstig art. 1465 B.W. heeft de vrouw, gehuwd in gemeenschap van goederen, recht op onderhoud ten laste van de gemeenschap gedurende drie maanden en veertig dagen na het overlijden van de man. De vrouw, gehuwd in het stelsel van scheiding van goederen, heeft dit recht niet, ingevolge het stilzwijgen van de wet desaangaande.

De Smedt t./ Naebers.

Overwegende dat bij vonnis van deze Rechtbank en Kamer bevolen werd: de vereffening en verdeling van de nalatenschap en de voorafgaandelijke verkoop der onroerende goederen afhangende van deze nalatenschap;

Overwegende dat de partijen de volgende bezwaren maken omtrent het proces-verbaal van vereffening en verdeling:

Overwegende dat aanleggers voorhouden dat het huis, eigendom van verweerster, dient opgenomen in het actief van de nalatenschap, omdat de aankoop van deze eigendom door verweerster in werkelijkheid een vermomde schenking van de erflater aan verweerster uitmaakt doordat verweerster dit goed aangekocht heeft met geld van de erflater;

Overwegende dat bij notariële akte de verkoop vastgesteld werd, aan verweerster, van een huis met grond mits een som welke som de verkopers erkenden ontvangen te hebben;

Overwegende dat verweerster betwist dat het goed geheel of gedeeltelijk werd betaald met gelden van de erflater; dat zij betoogt dat haar huwelijkscontract bedingende het regiem van scheiding van goederen, vaststelt onder nr 3: «de toekomstige echtgenote verklaart dat zij thans bezit... 2) de meubelen en roerende voorwerpen waarvan later een staat zal opgemaakt worden; 3) een som in gelden; 4) hare onverdeelde paarten zo in de gemeenschap bestaan hebbende tussen haar en haar eerste echtgenoot als in de nalatenschap van deze laatste»;

Overwegende dat men niet inziet met welke persoonlijke gelden verweerster het onroerend goed zou aangekocht hebben;

Overwegende dat verweerster niet betwist dat de gemeenschap met haar eerste echtgenoot deficitair was;

Overwegende dat de som die volgens het huwelijkscontract verweerster bezat, wel geheel moest verteerd zijn in 1946, wanneer men vaststelt dat krachtens artikel 2 van het huwelijkscontract verweerster moest bijdragen «in de lasten des huwelijks» voor wat haar aandeel betrof; dat tijdens de oorlogsjaren de huishouding zeer kostelijk was, en dat niet betwist wordt dat tijdens haar tweede huwelijk verweerster geen beroep of activiteit had die regelmatig opbrengsten voortbracht, en dat haar evenmin een erfenis of legaat toegewezen werd;

Overwegende dat in artikel 3 van het huwelijkscontract wel bedongen wordt dat later een staat van meubelen en roerende goederen van verweerster zal opgemaakt worden; dat indien de erflater daartoe

niet overging, verweerster harerzijds ervoor had kunnen zorgen dat dit gedaan werd; dat indien deze staat niet opgemaakt werd dit waarschijnlijk te wijten is aan het feit dat het de moeite niet waard was; dat verweerster thans evenmin bewijst of aanbiedt te bewijzen waarin die roerende goederen bestonden; dat alleszins de afwezigheid van een inventaris het vermoeden niet doet ontstaan dat verweerster over voldoende roerende goederen beschikt om het betwist onroerend goed te kopen;

Overwegende dat verweerster ten onrechte voorhoudt dat vermits tot op heden geen vordering werd ingesteld om het eigendomsrecht van verweerster over geen geldmiddelen beschikte om de aankoop te doen — zelfs niet kunnen in aanmerking genomen worden;

Overwegende dat het eigendomsrecht van verweerster wel bestreden wordt door de ingestelde vordering tot geveinsdverklaring; dat wanneer, zoals ter zake, niet authentieke vermeldingen voorkomende in de authentieke akte of anders gezegd de oprechtheid van de verklaringen van de contractanten, bestreden worden door derden, dezen het tegenbewijs mogen leveren door getuigen en vermoedens, zonder enige beperking; dat dit het geval is wanneer de reservataire erfgenamen van de schenker beweren dat de aankoop een vermomde schenking uitmaakt. (De Page VIII 1, nr 515, t II nr 643, 645, t III nr 749 D 2°, 759, 767, Dekkers t II n° 645, III n° 996 - R.P.D.B. v° Donations et testaments n° 300; Beroep Brussel 9 juli 1866, Pas. 1867 II 14);

Overwegende dat uit de vorige vaststellingen redelijk mag afgeleid worden dat verweerster het geld, waarmee zij het onroerend goed kocht, ontvangen heeft van de erflater die daartoe over voldoende middelen beschikte; dat dit een vermomde schenking vanwege de erflater aan verweerster uitmaakt;

Overwegende derhalve dat het onroerend goed door verweerster dient teruggebracht in de te verdelen nalatenschap (De Page IX nr 1219; Dekkers III n° 701); dat het publiek dient verkocht en dat de gelden ervan dienen afgerekend met de rechthebbenden, ieder voor zijn aandeel;

Overwegende dat verweerster vergoeding vraagt ten bedrage van fr. 20.000, voor haar onderhoud van weduwe gedurende drie maanden en 30 dagen vanaf het overlijden van de erflater;

Overwegende dat, ingevolge het stilzwijgen van de wet dienaangaande in het stelsel van de scheiding van goederen, de overlevende echtgenote geen recht heeft op voedselvoorziening gedurende drie maanden en 40 dagen na het overlijden van de man; dat dit recht enkel onder het stelsel van gemeenschap aan de vrouw verleend wordt (De Page X, n° 1399-7°; Kluyskens, het huwelijkscontract n° 368);

Overwegende derhalve dat dit bezwaar ongegrond is; dat dit punt niet dient vermeld in het proces-verbaal van vereffening en verdeling;

Om deze redenen,

De Rechtbank,
Rechtsdoende op tegenspraak,
Na erover beraadslaagd te hebben,
Alle andere en strijdige besluiten verwerpende,
Rechtsdoende omtrent:

De bezwaren van aanlegsters:

Zegt voor recht dat de aankoop door verweerster van het onroerend goed, een vermomde schenking vanwege de erflater aan verweerster uitmaakt;

Verklaart dat gezegd onroerend goed dient terug-

gebracht door verweerster in de te verdelen nalatenschap;

Geeft opdracht aan Notaris dit onroerend goed publiek te verkopen, en de gelden ervan af te rekenen met de rechthebbenden, ieder voor zijn aandeel;

Het levensonderhoud van verweerster:

Verklaart dit bezwaar ongegrond;

Voor het overige:

Bekrachtigt het proces-verbaal van vereffening en verdeling en zegt voor recht dat deze zal geschieden volgens gezegd proces-verbaal;

Verleent akte aan aanleggers van hun schatting van het geding tegenover elke partij op meer dan 30.000 fr., enkel en alleen om te voldoen aan de wetten op de bevoegdheid en de aanleg;

Kosten voorbehouden.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE GENT

1e Kamer. — 30 november 1960.

Voorzitter: M. Temmerman.

Rechters: M.M. Dhanens en Soetaert.

Advocaten: Mrs. G. De Coninck en F. Bouckaert.

Verkoop van een onroerend goed van de huwgemeenschap. — Beheer- en beschikkingsrecht van de man. — Artikel 1421 B.W. — Verdeling van de gemeenschap voor de ontbinding. — Weigering van de notaris. — Bevoegdheid van de voorzitter der rechtbank.

Ingevolge de bepalingen van artikel 1421 B.W. heeft de man het recht, zonder de toestemming van de vrouw, onroerende goederen van de gemeenschap te verkopen. De rechtbank kan geen machtiging verlenen aan de man om het onroerend goed zonder de toestemming van de vrouw te verkopen.

De verdeling onder de echtgenoten van de verkoopprijs van het onroerend goed behorende tot de huwgemeenschap staat gelijk met de verdeling van de huwgemeenschap voor de ontbinding ervan, zo dit onroerend goed het enig bestanddeel is van die gemeenschap. Tegen de openbare orde.

De notaris die weigert zijn ambt te verlenen tot de verkoop moet eerst partij zijn in zake alvorens de gronden van zijn weigering te mogen beoordelen. Bijgevolg heeft het geen nut de omzendbrieven van het parket te onderzoeken.

Ten aanzien van de goederen van de gemeenschap is ingeval van ernstig plichtverzuim niet de rechtbank van eerste aanleg bevoegd doch alleen de voorzitter der rechtbank.

Mohimont t/ Versavel.

Gehoord de partijen in hun middelen en conclusies; Gezien de stukken;

Overwegende dat de eist er toe strekt «machtiging» te bekomen om een onroerend goed van de tussen partijen bij gebrek aan huwelijkse voorwaarden bestaande huwelijksgemeenschap «mits ter beschikkingstelling aan gedaagde van de helft van de verkoopprijs onder aftrek van de helft van de kosten van de verkoop», voor zover door gedaagde afstand wordt gedaan van de te haren behoefte genomen inschrijving van haar wettelijke hypotheek, en bij gebrek daarvan nog onder aftrek van het bedrag dezer inschrijving;

Overwegende dat ter verontschuldiging van deze zonderlinge eis wordt gesteld, dat de eiser, die elders met een bijzit leeft, het bedoeld onroerend goed wil doen verkopen, doch dat verweerster, die dit huis bewoont, zich hiertegen verzet, terwijl een notaris ingevolge dit verzet weigert zijn ambt te verlenen;

Overwegende dat eiser als hoofd van de gemeenschap bevoegd is om alleen de daartoe behorende onroerende goederen onder bezwarende titel te vervreemden, en daartoe geen machtiging behoeft, zodat dit punt van de eis niet ontvankelijk is;

Overwegende dat de door eiser voorgestelde verdeling van de huwgemeenschap vóór de ontbinding ervan, in strijd is met de openbare orde, zodat de rechtbank van dit deel van de vordering evenmin kennis mag nemen;

Overwegende dat de weigering van de notaris niet kan worden beoordeeld, daar hij gewijsde kan hebben te zijnen opzichte; dat het om diezelfde redenen geen nut heeft de betwiste circulaire van het parket generaal te onderzoeken;

Overwegende dat het nemen van voorlopige maatregelen ten aanzien van de goederen der huwgemeenschap, ingeval een der echtgenoten zijn plicht grotelijks verzuimt, tot de bevoegdheid van de voorzitter van de rechtbank behoort;

Op deze gronden :

De rechtbank,

Gelet op de artt. 2, 37 en 41 van de wet van 15 juni 1935 op het taalgebruik in gerechtszaken,

Alle andere conclusies van de hand wijzende,

Verklaart de eis niet ontvankelijk.

Verwijst de eiser in de kosten.

NOOT : Het hierboven aangehaald vonnis geeft een duidelijk antwoord op de vraag of de man al dan niet, zonder de toestemming van de mede-echtgenote, ten bezwarende titel onroerende goederen van de gemeenschap mag vervreemden. Het principe dat reeds door vorige vonnissen en arresten aanvaard werd komt hier op merkwaardige wijze tot uiting in het licht van de « zonderlinge vordering » door eiser ingesteld. Het wekt de belangstelling op van al diegenen die over het art. 1421 B.W. en de veel besproken omzendbrieven van het Parket-Generaal zoveel inkt deden vloeien.

Eiser leeft sedert een twintigtal jaren feitelijk gescheiden van verweerster. Tijdens hun huwelijk koopt eiser voor rekening van de gemeenschap een onroerend goed (lees :) in casu een huis. Sedert de feitelijke scheiding betreft verweerster bedoeld onroerend goed.

Eiser die sinds lange tijd elders met een bijzit leeft wendt allerhande middelen aan om het onroerend goed te doen verkopen doch de voorzitter legt hem op grond van het oude art. 214j B.W. verbod op tot verkoop. Evenmin lukt het hem bedoeld huis samen met zijn bijzit te betrekken en een bevelschrift op grond van hetzelfde artikel ontzegt hem de toegang tot het gemeenschappelijk huis.

Eiser is echter op pensioen gesteld. Zijn inkomsten zijn aanzienlijk geslonken. Om zijn stand in de maatschappij te mogen handhaven, wenst hij opnieuw het goed te verkopen en stelt zelfs voor aan zijn echtgenote de verkoopprijs onder hen beiden te verdelen. Zij weigert daarentegen. Bewust van het feit dat art. 1421 B.W. hem het recht geeft, wendt hij zich tot een notaris. De notaris hoedt zich echter voor wolfijzers en schietgeweren; de circulaire van het Parket-Generaal indachtig en vreemde dat de verkoop de rech-

ten van de vrouw wellicht zou kunnen krenken, weigert deze zijn ambt tot de verkoop te verlenen.

Ontgoocheld over deze weigering, dagvaardt eiser verweerster voor de rechtbank van eerste aanleg om hem te horen « machtigen » het gemeenschappelijk huis te verkopen, zonder de toestemming van zijn mede-echtgenote. De notaris wordt echter in de zaak niet betrokken. Eiser stelt eveneens voor de verkoopprijs onder hen beiden te verdelen.

Verweerster werpt in hoofddorde op dat eiser, als hoofd van de gemeenschap, stricto sensu het recht heeft om ten bezwarende titel de goederen der gemeenschap te vervreemden en dit zonder de toestemming van de vrouw. Het feit dat de omzendbrieven van het Parket-Generaal zulks aan de notarissen zouden verbieden, ontzenuwt de draagwijdte van art. 1421 B.W. niet. Subsidiair laat zij opmerken dat de verkoop alleen eiser tot voordeel strekt en een geval van rechtsmisbruik zou uitmaken.

Hierop antwoordt eiser dat de rechtbank bevoegd is om kennis te nemen van elk rechtsconflict en licht de noodzakelijkheid van zijn vordering toe door de rechtbank te wijzen op de praktische onmogelijkheid bedoeld goed te verkopen gezien de weigering van de notaris. Dat het hier om geen rechtsmisbruik gaat, bewijst juist zijn voorstel om de gelden voortspruitende uit de gemeenschap op billijke wijze te verdelen.

De verdeling der gelden zou, naar de mening van verweerster, neerkomen op een verdeling der gemeenschap voor de ontbinding ervan, vermits het onroerend goed het enige bestanddeel is van de gemeenschap.

De rechtbank heeft vier principes vooropgesteld :

1) De man heeft ingevolge art. 1421 B.W. het recht om onroerende goederen van de huwgemeenschap te vervreemden onder bezwarende titel, zonder de toestemming van de vrouw.

De verdeling van de verkoopprijs van een onroerend goed der huwgemeenschap onder de echtgenoten staat gelijk met de verdeling der gemeenschap voor de ontbinding ervan, zo dit goed er het enige bestanddeel van is.

3) De weigering van de notaris om zijn ambt te verlenen tot bedoelde verkoop kan niet worden beoordeeld, gezien hij geen partij is in zake.

4) Ten aanzien van de goederen der gemeenschap, is ingeval van grotelijks plichtverzuim van een der echtgenoten, de voorzitter der rechtbank bevoegd om maatregelen te treffen.

De rechtbank redeneerde als volgt : vermits de man wel degelijk het recht heeft om tot bedoelde verkoop over te gaan, kan hij theoretisch verkopen. Dat de notaris hiertoe weigert zijn ambt te verlenen gaat ons niet aan. De notaris is geen partij in zake en het heeft dan ook geen nut de redenen te onderzoeken die zijn weigering rechtvaardigen.

De rechtbank hoeft zich dus niet uit te spreken over de vraag of de omzendbrieven van het Parket-Generaal al dan niet bindend zijn voor de notarissen. Onrechtstreeks antwoordt zij toch op de vraag : uitgaande van de bepalingen van art. 1421 B.W. verwerpt zij elke stelling die tegen deze wettelijke bepaling indruist.

Het principe wordt echter getemperd : indien de man het onroerend goed mag verkopen, mag hij geen handelingen stellen die de verdeling van de gemeenschap in de hand werken voor de verdeling ervan. Dergelijke handelwijze druist in tegen de openbare orde (zie art. 1443 B.W.) Vaak hebben de rechtbanken en de Hoven van Beroep deze zienswijze bekrachtigd. (Beroep Brussel; 14 februari 1936, Pas. 1936, II, 60; Laurent XXII, n° 198).

De vervreemding van het onroerend goed van de huwgemeenschap onder bezwarende titel kan klaarblijkelijk een geval van rechtsmisbruik uitmaken, hetzij de vervreemding zou dienen om persoonlijke schulden van de man te betalen, hetzij zij positief de rechten van de medeechtgenote zou benadelen. (Zie Burg. Antwerpen, 8 juni 1956, Rev. Prat. Not. 1956, p. 136, Obs J.B.; Beroep Gent, 18 februari 1960, Dem. t./ E. en Cons. onuitgegeven; Burg. Gent, 4 januari 1955; O.M. t./ Vand.... onuitgegeven; Burg. Kortrijk 8 maart 1956, R.W. 1955-56; 1829; Burg. Brussel 26 februari 1936, B.J. 1937, 151, Rev. Prat. Not. 1936, 360). De rechtbank heeft zich echter hierover niet uitgesproken.

De hier aangehaalde rechtspraak tast nochtans het principe niet aan volgens hetwelk de man als hoofd van de gemeenschap, zonder de toestemming van de vrouw onroerende goederen van de gemeenschap mag verkopen. In de veronderstelling dat de verkoop niet tegen de openbare orde zou indruisen is het echter de vraag in hoever de echtgenoot van de door art. 1421 aan hem toegekende rechten nog kan gebruik maken, rekening gehouden met de omstandigheid dat hij geen notaris bereid vindt te instrumenteren.

*Frans Bouckaert,
Advokaat te Gent.*

BURGERLIJKE RECHTBANK TE GENT

2e Kamer. — 20 maart 1959.

Voorzitter : M. Bevernage.
Rechters : M.M. De Vriendt en Dhanens.
Advokaten : Mrs. Martens en Pollet.

Arbeidsongevallen. — Vergoedingen wegens tijdelijke gedeeltelijke werkonbekwaamheid moeten worden uitgekeerd, ongeacht het feit, dat het slachtoffer integraal zijn oorspronkelijk loon verdient of vergoeding geniet wegens ziekte.

Ingeval van tijdelijke gedeeltelijke werkonbekwaamheid dienen de vergoedingen wegens werkonbekwaamheid te worden uitgekeerd, ongeacht het feit, dat het slachtoffer integraal zijn oorspronkelijk loon verdient. Wanneer het slachtoffer gedurende de periode van zijn tijdelijke gedeeltelijke werkonbekwaamheid ziek wordt en deze ziekte te wijten is aan een oorzaak, die buiten het arbeidsongeval staat — en vergoed wordt door de mutualiteit — blijft de werkgever niettemin gehouden tot betaling van de vergoedingen wegens werkonbekwaamheid.

De Wever t/ Gemeenschappelijke Kas.

Gezien de stukken, onder meer de uitgifte van het beroepen vonnis in eerste aanleg gewezen door het Vrederecht van het tweede kanton te Gent dd. 25-9-1958 waartegen tijdig en regelmatig beroep ingesteld werd;

Eerste grief :

Overwegend dat artikel 2 der samengeordende wetten op de arbeidsongevallen bedoeld heeft een forfaitaire vergoeding uit te keren; dat de tekst niet spreekt van het loon dat de getroffene « verdient » maar over het loon dat hij « kan verdienen »; dat het onbillijk zou zijn de vergoeding te doen afhangen van een toevallig loon, of van de uitzonderlijke inschikkelijkheid van een werkgever;

Dat de periode van 6-8-1954 tot 30-11-1954 derhalve dient vergoed op basis van 50 % werkonbekwaamheid.

Tweede grief :

Overwegend dat indien de appellant van 19 december 1954 tot 29-12-54 en van 15 tot 16 maart 1955 mutualiteitsvergoeding ontving, zulks geschiedde wegens zijn toevallige werkzaamheid in die periode; dat de mutualiteit zekere rechten zal kunnen putten in de vergoedingen die wegens arbeidsongeval toegewezen zijn geworden, doch dat zulks « res inter alios » uitmaakt.

Dat de vergoeding van respectievelijk 50 % en 30 % voor gezegde periode dient uitgekeerd;

Om deze redenen :

De rechtbank,

Alle andere besluiten van de hand wijzende, gelet op de artikelen 2, 24, 34, 37 en 41 der wet van 15 juni 1935 op het taalgebruik in gerechtszaken;

Ontvangt het beroep;

Rechtsdoende : bevestigt het beroepen vonnis met dien verstande dat als toevoeging bepaald wordt dat het slachtoffer gerechtigd is op vijftig procent tijdelijke invaliditeit van 6 augustus 1954 tot 30 november 1954 en van 19 december 1954 tot 29 december 1954; en op dertig procent tijdelijke invaliditeit van 15 tot 16 maart 1955.

Beveelt partijen af te rekenen op die basis;
Veroordeelt de geïntimeerde tot de kosten van het beroep;

CORRECTIONELE RECHTBANK TE HASSELT

2de Kamer. — 20 december 1960.

Voorzitter : M. Pexsters.
Rechters : M.M. Strauven en Van Coppenolle.
Advokaat : Mr. Warnants.

Beroep Politierichtbank. — Weggebruiker motorrijtuig bestuurd hebbende spijs het verval hiertoe uitgesproken ingevolge de wet van 1 juli 1956, betreffende de verplichte verzekering. — Strafbbaar luidens artikel 18 § 3 der zelfde wet. — Wanbedrijf. — Politierichter onbevoegd. — Geen evocatie.

Hij die ontzet werd om een motorrijtuig te besturen ingevolge de wet van 1 juli 1956 en gedurende de termijn van het verval een autovoertuig in het verkeer brengt op de openbare weg pleegt een wanbedrijf dat beteugeld wordt door artikel 18 § 3 van voormelde wet. Dit wanbedrijf valt niet onder de bevoegdheid van de politierichter en is verschillend van het misdrijf bepaald door artikel 2/15 van de wet van 1-8-1899, gewijzigd door deze van 15 april 1958. Indien desnietteenstaande en zich steunend op laatstvermelde wet de politierichter toch uitspraak doet ten gronde dient de beroepsrechtbank het geding niet tot zich te trekken, maar behoort het dat zij de rechtszaak verzendt naar het openbaar ministerie ten einde behandeling als naar recht.

O.M. t/ Mallants.

Gezien het bestreden vonnis gewezen door de Politierichter van het kanton Neerpelt in openbare zitting van 1 september 1960;

Overwegende dat het beroep van betichte regelmatig naar de vorm, tijdig en derhalve ontvankelijk is;

Overwegende dat de eerste rechter de veroordeling van beroeper heeft gesteund op de betichting in de dagvaarding omschreven van « te Hamont de 29 april 1960 een voertuig bestuurd te hebben spijs het tegen hem uitgesproken verval »;

Overwegende dat wordt bewezen uit een afschrift van een correctioneel vonnis uitgesproken te Hasselt de zes april 1960, waaruit blijkt dat dit vonnis kracht van rechterlijk gewijsde heeft bekomen, dat op laatst vermelde datum beroeper ontzet werd een motorrijtuig te besturen gedurende een termijn van vijftien dagen;

Dat deze ontzetting werd uitgesproken ingevolge artikel 1, 2 en 18 van de wet van 1 juli 1956 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering in zake motorrijtuigen;

Overwegende dat uit het ter zitting gedane onderzoek is gebleken dat het strafbaar feit dat ten laste van beroeper wordt gelegd hierin bestaat dat hij te Hamont de 29 april 1960 een autovoertuig heeft bestuurd op de openbare weg dan wanneer hij vervallen was verklaard een motorrijtuig te besturen vanaf 21 april 1960 datum waarop het vonnis van de Correctionele rechtbank te Hasselt van 6 april 1960 kracht van rechterlijk gewijsde had bekomen;

Overwegende dat bijgevolg het strafbaar feit waarvoor beroeper voor de eerste rechter terecht stond onder toepassing valt van artikel 18 § 3 van de wet van 1 juli 1956 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering van de motorrijtuigen en het de beroepsrechtbank behoort de aan beroeper ten laste gelegde betichting te wijzigen als volgt: te Hamont de 29 april 1960, vervallen verklaard zijnde luidens art. 18 § 3 en I van de wet van 1 april 1956 om een motorrijtuig te besturen gedurende een termijn van vijftien dagen, gedurende dit termijn een motorrijtuig dat hij in het verkeer had gebracht op de openbare weg te hebben bestuurd; » (Cass. 21 december 1959, Pas. 1960, I, 472);

Overwegende dat voormelde betichting luidens art. 18 § 3 van de wet van 1 juli 1956 met correctionele straffen wordt beteugeld en bijgevolg een wanbedrijf daargestelt in tegenstrijd met de zienswijze van de eerste rechter die voormeld misdrijf heeft gesteund op art. 2-15 van de wet van 1-8-1899 gewijzigd door deze van 15-1-1958 art. 3 dan wanneer voormeld art. 2-15 alleen betrekking heeft op het verval voorzien door laatstvernoemde wet;

Overwegende dat bijgevolg de eerste rechter onbevoegd was om van het betrokken wanbedrijf kennis te nemen; dat dit inderdaad noch tot zijn algemene bevoegdheid behoort ingevolge art. 137 van het wetboek van strafrechtspleging noch tot zijn bijzondere bevoegdheid luidens art. 138 van hetzelfde wetboek of naar aanleiding van een speciale wettekst;

Overwegende dat de rechtsregelen betreffende de bevoegdheid in strafzaken van openbare orde zijn en voorgeschreven zijn op straf van nietigheid en deze nietigheid ambtshalve dient te worden opgeworpen;

Dat derhalve het bestreden vonnis nietig dient te worden verklaard en er geen reden is tot evocatie der rechtszaak maar deze naar het Openbaar Ministerie dient te worden gezonden ten einde behandeling als naar recht, de rechter in beroep niet meer recht hebbende dan de eerste rechter;

(Zie art. 214 wetboek van strafvordering - Cass. 1-12-1873, Pasir. 1874, I, 26. Beltjens Encyclopédie du Droit Criminel Belge - II le Code d'Instruction Criminelle art. 214 nrs. 2 en volgende Manuel de la Partie Civile van Van Roye nr. 488 p. 490, 2° b).

Gezien de hiernavolgende artikelen door de heer Voorzitter ter zitting aangeduid wetboek van rechtspleging in strafzaken art. 194 - 172 - 176 - 192 - 210 - wet van 15 juni 1935 art. 2, 14, 24, 31, 32, 34, 35, 36, 37, 41.

Om deze beweegredenen :

De Rechtbank, zetelende in graad van beroep in zaken van de Politierechtbank, statuerende op tegenspraak, ontvangt het beroep;

Zegt voor recht dat de eerste rechter onbevoegd was om kennis te nemen van de voor hem ingestelde eis;

Verklaart nietig het bestreden vonnis en verzendt de zaak naar het Openbaar Ministerie ten einde behandeling als naar recht;

Legt de kosten van beide aanleggen ten laste van de staat;

Het Openbaar Ministerie is gelast met de uitvoering van dit vonnis;

CORRECTIONELE RECHTBANK TE OUDENAARDE

11 juni 1960

Voorzitter : M. Wuyts.

Rechters : M.M. Puisant en Van Wetter.

Openbaar Ministerie : M. Van der Stichel.

Advokaten : Mrs. De Jaeghere en Leguin.

Onrechtmatige daad. — Raming der door het slachtoffer geleden schaden wegens opgelopen letselen en een blijvende werkonbekwaamheid van 40 %. — Toekenning van een vergoeding voor herscholing van 30.000 F en voor morele schade van 500.000 F.

Het slachtoffer was wegens het hem overkomen verkeersongeval volledig werkonbekwaam van augustus 1957 tot februari 1958. Vanaf deze datum behield het een bestendige werkonbekwaamheid van 40 %.

Voor de berekening van de rente dient een beleggingsintrest van 4 % te worden aangenomen.

Gelet op de opgelopen letselen zal het slachtoffer een ander beroep moeten uitoefenen en derhalve een herscholing moeten ondergaan. De kosten, die deze herscholing zal medebrengen worden op 30.000 F geraamd.

Bij de waardering van verplegingskosten in een ziekenhuis moet rekening gehouden worden met het uitsparen van sommige onderhoudskosten, die anders thuis ook zouden zijn uitgegeven.

Met inachtneming van de door het slachtoffer opgelopen zware letselen, het lang verblijf in het ziekenhuis, de geleden pijnen en de bestendige werkonbekwaamheid van 40 % wordt de vergoeding voor morele schade op 500.000 F begroot.

Denutte t/ De Clercq.

Gezien het vonnis van deze Rechtbank dd. 3 april 1958 en het arrest van het Hof van Beroep te Gent, dd. 22 oktober 1958;

Gelet op het verslag van de deskundige Dr. Verspeelt, dd. 20 maart 1959;

Overwegende dat de burgerlijke partij De Clercq Octaaf een vergoeding vraagt van 1.175.478 F., meer de vergoedende intresten vanaf de dag van het ongeval en de gerechtelijke intresten;

Overwegende dat wat betreft de vergoeding uit hoofde van de tijdelijke werkonbekwaamheid er vastgesteld wordt dat tussen 2 augustus 1957 en 2 februari 1959 er 454 werkdagen voorkomen;

Dat aldus die vergoeding dient berekend op deze basis, het uurloon niet betwist zijnde ten bedrage van 24 F. evenals de werkdur per dag, zodat er aldus voor deze periode zou verschuldigd zijn een bedrag van 87.152 F.;

Overwegende dat de burgerlijke partij niet ontkent dat de verzekeraar-wet tijdens deze periode een bedrag uitkeerde van 57.535 F., som die aldus in mindering dient gebracht van het hoger vermeld bedrag, zodat uiteindelijk voor de periode van tijdelijke werkonbekwaamheid er aan de B.P. een vergoeding dient toegestaan van 29.617 F.;

Overwegende dat de beklaagde de besluiten van het deskundig verslag niet aanvecht en blijkt te aanvaarden dat de burgerlijke partij behept blijft met een definitieve werkongeschiktheid van 40%;

Overwegende dat als basisloon kan aangenomen worden: 300 werkdagen van 8 uren aan 24 F. per uur, hetzij aldus 57.600 F., waarbij dient gevoegd een verlofvergoeding berekend aan 6% van dit loon, zodat als totaal jaarlijks inkomen van de burgerlijke partij een bedrag dient aangenomen te worden van 61.056 F.;

Overwegende dat de te verzekeren rente gelijk is aan 40% van dit bedrag hetzij 24.422,40 F.;

Overwegende dat rekening gehouden met het oorspronkelijk door de burgerlijke partij uitgeoefend beroep, er moet aangenomen worden dat deze partij nog een lucratieve overlevingsduur heeft van 65-27, hetzij 38 jaar;

Dat als kapitalisatie-coëfficiënt datgene dient aangenomen hetwelk overeenstemt met een belegging aan 4%, hetzij 19,4;

Overwegende dat aldus er uit hoofde van blijvende werkincapaciteit aan de burgerlijke partij een vergoeding dient uitgekeerd ten bedrage van 473.787 F.;

Overwegende dat het niet wordt betwist dat de burgerlijke partij tengevolge de door haar opgelopen letsels en sequellen een nieuwe beroepsactiviteit zal dienen uit te oefenen en zich zal dienen te herscholen;

Dat de kosten die deze herscholing met zich zal medebrengen ex aequo et bono door de Rechtbank geraamd worden op een bedrag van 30.000 F.;

Overwegende dat de kosten van vervoer naar de kliniek en bij de deskundigen worden betwist en als rechtmatig voorkomen voor de gevorderde som van 1860 F.;

Overwegende dat de thans gevorderde kosten voor geneeskundige verzorging als matig voorkomen, en het niet blijkt dat deze kosten reeds door een voorgaande gerechtelijke beslissing zouden zijn toegekend;

Dat nochtans, wat de kliniekkosten betreft er rekening moet gehouden worden met het uitsparen van zekere onderhoudskosten ten gevolge van het verblijf in het gasthuis;

Dat zoals voorheen bij vonnis dezer Rechtbank ter zake dd. 3 april 1958 besluit er uit dien hoofde een bedrag van 25 F. per dag verblijf in de kliniek in mindering van het gevorderde dient gebracht; hetzij 67+39 vermenigvuldigd met of 2.650 F., zodat voor medische kosten er aan de burgerlijke partij een bedrag kan toegekend worden van 28.715 F.;

Overwegende dat, rekening gehouden met de zeer zware letsels door de burgerlijke partij opgelopen, het zeer lang verblijf in de kliniek, de pijnen die dit slachtoffer moest ondergaan, evenals de ernstige definitieve werkongeschiktheid er een morele schadever-

goeding aan deze partij kan toegekend worden ex aequo et bono door de Rechtbank geraamd op de som van 500.000 F.;

Overwegende dat de vergoedende intresten als verschuldigd moeten beschouwd worden vanaf de dag van het ongeval, buiten de gevallen waar schade wordt toegestaan uit hoofde van bedragen voor werkelijk gedane uitgaven;

Dat in dit geval de vergoedende intresten slechts verschuldigd zijn vanaf de werkelijk gedane betalingen;

Overwegende dat het verder gepast voorkomt aan de B.P. akte te verlenen van het door haar geformuleerde voorbehoud voor de toekomst;

Dat het tevens gepast voorkomt huidig vonnis uitvoerbaar te verklaren voor een bedrag van 500.000 F.;

Om deze redenen:

Gelet op de artikelen 11, 14, 32, 34, 35, 36, 41, Wet van 15 juni 1935; 182, 184, 189, 190, 194, 195, Wetboek van Strafvordering; 1382, 1383, 1384 Burgerlijk Wetboek, door de Voorzitter ter zitting aangeuid;

De Rechtbank, rechtdoende op tegenspraak en in eerste aanleg, alle verdere tegenstrijdige besluiten van de hand wijzende:

Verwijst de beklaagde en de burgerlijk aansprakelijke partij solidair te betalen aan de burgerlijke partij ten titel van schadeloosstelling de sommen van 29.617 473.787 + 30.000 + 1.860 + 28.715 + 500.000 F., hetzij een miljoen en drie en zestig duizend negen honderd negen en zeventig frank, te vermeerderen met de vergoedende intresten vanaf de dag van het ongeval, hetzij de 2 augustus 1957, behalve wat betreft de bedragen van 1.860 F en 28.715 F waarop de vergoedende intresten slechts verschuldigd zijn vanaf de dag der uitbetaling van deze bedragen door de schadelijgende partij;

Verwijst beide gedaagden voornoemd verder solidair tot de gerechtelijke intresten op al de toegekende bedragen en tot de kosten erin begrepen ook de expertkosten;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad voor een bedrag van 500.000 F.;

Verleent akte aan de burgerlijke partij van het voorbehoud dat zij formuleert, later nog schadevergoeding te vorderen voor het geval zij tengevolge van het door haar ondergane ongeval een nieuwe schade moest ondergaan.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE SINT-NIKLAAS

1e Kamer. — 12 juli 1960.

Voorzitter: M. Neirinckx.

Rechters: M.M. Elewaut en Poppe.

Referendaris: M. Cloquet.

Advokaten: Mrs. Derycke, Maréchal en De Schrijver.

1. **Verkoop op termijn met eigendomsvoorbehoud.** — Geen voorrecht of revindicatie mogelijk voor onbetaalde verkoper, die zijn faktuur niet deed inschrijven en de ontbinding van de verkoopovereenkomst niet gevorderd heeft.

2. **Faillissement.** — Verdachte periode. — Geen wettelijke compensatie wanneer inbetalinggeving geschiedde.

1. *De rechten van de onbetaalde verkoper op afbetaling met eigendomsvoorbehoud, die de faktuur niet deed overschrijven en ondanks de wanbetaling niet de*

ontbinding maar de uitvoering van de overeenkomst vorderde, worden in geval van faillissement van de koper niet geschaad door de handelwijze van een derde, die de niet afbetaalde wagen vóór het faillissement van de koper kocht en weder verder verkocht, vermits zijn schuldvordering, zelfs indien het verkochte voorwerp in het bezit van de failliet ware gebleven, niet bevoorrecht was.

2. *De koper, die in de verdachte periode van zijn schuldenaar, waarvan hij de staat van staking van betaling kent, een voorwerp koopt, kan zich niet op de wettelijke compensatie beroepen, nu de verkoop in feite nietig en een niet aan de boedel tegenstelbare inbetalinggeving betrof.*

N.V. Gand Automobile t./ Wambersie Faillissement
Olieux t./ N.V. Gand Automobile en Wambersie.

Overwegende dat Leon Olieux op 15 april 1957 bij de n.v. Gand-Automobile een auto Chevrolet kocht, met voorbehoud van eigendom zolang de prijs niet volledig zou gekweten worden;

Overwegende dat Dame De Wambersie gezegde wagen in oktober 1957 kocht van Leon Olieux en hem onmiddellijk voortverkocht aan Laureys Paul uit Lokeren;

Overwegende dat de n.v. Gand Automobile, bij de vordering sub nr 6940, beweert dat verweerster, Dame De Wambersie, wist dat de wagen niet mocht verhandeld worden vermits hij niet volledig afbetaald was, en dat zij aldus een fout heeft begaan met de wagen aan te kopen en verder voort te verkopen, — fout welke zij dient te herstellen door de n.v. Gand Automobile te vergoeden voor het deel van de prijs dat nog verschuldigd bleef, hetzij 125.674 F;

Overwegende dat de curator van het faillissement Olieux zijnerzijds de vordering sub nr 7442 heeft ingesteld tegen Dame De Wambersie en dezelfde steunt op het feit dat voornoemde Dame de wagen van Leon Olieux heeft gekocht, kennende de staking van de betaling, zodat gezegde verkoop, volgens hem, nietig is en zodat de tegenwaarde van de wagen, geschat op 60.000 F, aan de massa zou dienen teruggegeven te worden; Overwegende dat de curator van het faillissement Olieux bovendien vraagt dat het tussen te komen vonnis tegen de n.v. Gand-Automobile tegenstelbaar zou verklaard worden;

Overwegende dat beide vorderingen wegens hun connexiteit dienen samengevoegd te worden;

In de zaak nr 6940 : Gand-Automobile t./ De Wambersie.

Overwegende dat indien Dame De Wambersie de litigieuze wagen niet had gekocht en indien de wagen aldus in het patrimonium van Leon Olieux ware gebleven, de n.v. Gand-Automobile daarom gezegde wagen niet zou hebben kunnen revindiceren noch op de waarde van gezegde wagen een voorrecht had kunnen doen gelden;

Overwegende dat, wat het voorrecht betreft, het inderdaad niet blijkt dat de n.v. Gand-Automobile haar factuur zou hebben doen inschrijven volgens de voorschriften van artikel 20,3° van de wet van 16 december 1951;

Overwegende dat, wat betreft de revindicatie, het niet blijkt dat de n.v. Gand-Automobile de verbreking van de overeenkomst zou uitgelokt hebben zoals artikel 5 van de koop-verkoopovereenkomst het haar toeliet;

Overwegende dat het uit voormeld artikel 5 blijkt dat de n.v. Gand-Automobile, bij wanbetaling van de

wissels, de keuze had tussen de verbreking en de verdere uitvoering van de overeenkomst;

Overwegende dat de voorgebrachte bescheiden bewijzen dat de n.v. Gand-Automobile de uitvoering van de overeenkomst heeft verkozen en zelfs verzaakt heeft aan haar oorspronkelijk inzicht om de verkochte wagen in beslag te nemen;

Overwegende dat het aldus blijkt dat eiseres op het ogenblik van het faillissement geen daad had gesteld waardoor zij de wagen had kunnen opvorderen indien de wagen nog in het bezit van de koper ware gebleven;

Overwegende dat niets toelaat te denken dat zij dergelijke daad wel zou gesteld hebben indien verweerder de wagen in zijn bezit had gehouden;

dat wel integendeel het te vermoeden is dat indien de wagen in het bezit van de koper was gebleven, dit feit geen ander gevolg kon hebben dan eiseres te doen volharden in het door haar bewezen vertrouwen toen zij verzaakte aan haar inzicht om de wagen in beslag te nemen;

Overwegende dat de klacht door eiseres op 12 oktober 1957 neergelegd tegen Leon Olieux, niet kan gelijkgesteld worden met een vordering tot verbreking van de overeenkomst noch zelfs met een verklaring van verbreking zoals voorzien bij artikel 5 van de overeenkomst;

Overwegende dat eiseres inderdaad de reintegratie van de wagen in het patrimonium van Leon Olieux kan hebben verlangd, tot eventuele zekerheid van haar schuldvordering en tevens de uitvoering van de overeenkomst kan hebben gewild;

Overwegende dat bovenstaande overwegingen aantonen dat de aankoop van de wagen door Dame De Wambersie, zelfs indien die aankoop als een fout wordt beschouwd, zonder invloed is geweest op de rechten van de n.v. Gand-Automobile die uitsluitend als chirographaire schuldeiseres zou voorgekomen zijn, zelfs indien de litigieuze wagen nog in het bezit van Leon Olieux was gebleven op het ogenblik van het faillissement, dit ten gevolge van de houdingen en onthoudingen welke eiseres zelf heeft aangenomen;

Overwegende dat de vordering sub nr 6940 aldus voorkomt als niet gegrond;

In de zaak nr 7442 : Faillissement Olieux t./ De Wambersie (en n.v. Gand-Automobile).

Overwegende dat de aankoop van de wagen waarvan spraak, tijdens de verdachte periode geschiedde;

Overwegende dat het vaststaat dat Leon Olieux aan Alice De Wambersie 23.000 F verschuldigd was;

Overwegende dat het wel blijkt dat het is om gezegde schuldvordering bij compensatie te kunnen recupereren, dat Alice De Wambersie de auto Chevrolet van Leon Olieux kocht voor de som van 60.000 F;

Overwegende dat Alice De Wambersie goed wist dat Leon Olieux niet bij machte was zijn schuld in geld te betalen;

dat Leon Olieux inderdaad moest bekennen niet in staat te zijn de herstellingen te betalen welke aan de wagen dienden uitgevoerd te worden;

dat Leon Olieux integendeel geld nodig had om een dringende schuld, namelijk een geprotesteerde wissel, te betalen;

Overwegende dat Alice De Wambersie en haar volmachthebber Roger Claeys de toestand van Leon Olieux zo benard achtten dat zij weigerden hem de 9.000 F die hij vroeg, in leen te geven en hem slechts, na lang aandringen 2.000 F leende, — som welke Olieux trouwens niet kon terugbetalen na de termijn van 10 dagen die hij zelf had gesteld;

Overwegende dat Alice De Wambersie derhalve goed wist dat zij nooit de betaling zou krijgen in geld, van haar tegoed van 23.000 F;

dat zij — of haar mandataris voor haar — de auto kocht om tot beloop van 23.000 F betaald te worden bij wijze van in betalinggeving;

Overwegende dat alleen in schijn een wettelijke compensatie tot stand is gekomen waar in feite een in betalinggeving voorhanden is (cfr. Fredericq, VII, 122);

Overwegende dat dergelijke inbetalinggeving nietig is en niet tegenstelbaar aan de massa, gezien zij geschiedde tijdens de verdachte periode;

dat Dame De Wambersie derhalve gezegde 23.000 F in de massa dient terug te brengen;

.....

VREDEGERECHT TE MOL

26 juli 1960.

Rechter : M. Van Genechten.

Advokaten : Mrs. O. Truyen en E. Van Dessel.

Arbeidsongeval. — Gedeeltelijk hulpbehoevend slachtoffer. — Blijvende arbeidsonbekwaamheid 125 %.

Zo blijkt dat een slachtoffer van een arbeidsongeval blijvend volledig onbekwaam doch dank zij orthopedische middelen zich nog gedeeltelijk kan behelpen en niet geheel hulpbehoevend is dient de vergoeding wegens blijvende arbeidsonbekwaamheid op 100 % + 25 % vastgesteld te worden.

A.B.B. t/ J. Hermans.

Overwegende dat de vordering strekt te horen zeggen voor recht dat aanlegster : 1) aan de gekwetste, gedurende de drie jaren van de herzieningstermijn — en zo er geen verandering komt in de toestand van het slachtoffer — een jaarlijkse vergoeding zal betalen van 61.368 fr., betaalbaar in vier trimestriële stortingen, telkenmale op de eerste dag van elk trimester;

2) Na afloop van de herzieningstijd van drie jaar, voorzien door artikel 28 van de wet betreffende de vergoeding van de schade voortspruitende uit arbeidsongevallen, aanlegster het nodige kapitaal dient te vormen dat de waarde vertegenwoordigt van de verworven lijfrente ofwel, mits toestemming van de heer Vrederechter van het kanton Mol, een deel ervan in handen van de verweerder zal betalen;

dat zij — indien de rente berekend wordt naar een schaal van bestendige onbekwaamheid, welke 5 % niet overschrijdt, de waarde zal dienen te betalen binnen de maand na het verstrijken van bedoelde termijn; in bijkomende orde : een dokter als deskundige aan te wijzen, met opdracht het slachtoffer te onderzoeken, zijn toestand te beschrijven, de graad van wederaanpassing in de toestand van getroffene vast te stellen en te bepalen in welke mate wegens de geregelde hulp welke het slachtoffer behoeft, de vergoeding voor blijvende arbeidsonbekwaamheid de honderd procent overschrijdt; de kosten rechtens, eis begroot wat de aanleg betreft op het te vormen kapitaal, berekend op een jaarloon van 51.140 fr., volgens de ouderdom van het slachtoffer, geboren op 17 september 1930, op grondslag van een blijvende arbeidsonbekwaamheid van ten minste 100 %.

Gezien ons tussenvonnis van 5 april 1960, de heer Dokter W. Vandamme te Mol, aanstellende als deskundige;

Gezien het verslag van de aangestelde deskundige, dd. 14 mei 1960, schriftelijk onder eed bevestigd;

Overwegende dat de door ons aangestelde deskundige de werkonbekwaamheid van verweerder schat op 100 % en voor de hulp welke hij behoeft op 25 %;

Overwegende dat de deskundige in zijn verslag vaststelt dat het slachtoffer van het arbeidsongeval niet geheel hulpbehoevend is daar het, dank zij de orthopedische middelen, zich nog gedeeltelijk kan behelpen en dus terecht oordeelt dat een lijfrente-vergoeding van 25 % van zijn loon voldoende is;

Om deze redenen :

Zeggen voor recht : 1) dat verweerder gedurende de drie jaren van de herzieningstermijn en, zo er geen verandering komt in de toestand van verweerder, een jaarlijkse vergoeding zal genieten van 125 % van zijn niet betwist jaarloon van 51.140 fr. of : 63.925 fr.; veroordelen bijgevolg aanlegster tot het betalen dezer som bij trimestriële stortingen, telkenmale op de eerste dag van elk trimester, dit alles onder voorbehoud der vergoedingen welke aan verweerder toekomen wegens onderhoud en vervanging der prothesen;

2) dat, na afloop van de herzieningstijd van drie jaren, aanlegster het nodige kapitaal dient te vormen dat de waarde vertegenwoordigt van de verworven lijfrente, ofwel, mits onze toestemming, één derde van het kapitaal in handen van verweerder te betalen;

Verwijzen aanlegster tot de kosten van het geding tot heden begroot op 1.401 fr.

NOOT : Vgl. Vred. Roeselare, 10 febr. 1950, R.W. 1949-50, 1377; Vred. Oostrozebeke, 1 april 1958, R.W. 1959-60, 1473; De Vergoeding van Arbeidsongevallen door O. De Leye, 1960, nr. 120.

VREDEGERECHT TE MECHELEN

21 november 1960.

Rechter : M. De Ridder.

Advokaten : Mrs. Werner Lens loco M. Langohr, Fr. Maerten en A. Pouppez de Kettenis.

Wegverkeer. — Openbare weg voorzien van twee rijbanen. — Verkeer op de twee rijbanen in beide richtingen. — Geen karakter van hoofdbaan. — Voorrang van rechts.

Wanneer op een openbare weg met twee rijbanen, gescheiden door een neutraal middenvak dat ontgeankelijk is voor het doorgaand verkeer, de weggebruikers de beide rijbanen gebruiken in beide richtingen, kan aan dergelijke openbare weg met twee rijbanen niet het karakter van hoofdweg worden toegekend. Om aan soortgelijke openbare weg het karakter van hoofdbaan te kunnen verlenen dient het verkeer zodanig te geschieden dat het de voerders geboden is, behoudens speciale reglementering, steeds de weg te gebruiken die rechts in de richting van hun beweging gelegen is.

Bijdekerk t/ Hartenberg en Engels.

Overwegende dat de aanrijding zich voordeed op de IJzerenleen te Mechelen aan het kruispunt van de Geitestraat en op het baanvak aan deze zijde tussen het voertuig van partij Bijdekerke komende uit de Geitestraat en de scooter, eigendom van verweerster sub. 2 gevoerd door de zoon van verweerder sub. 1, haar aangestelde, die uit de richting Grootbrug naar de Grote Markt reed.

Overwegende dat de verweerders, eisers op tegeneis beweren dat de IJzerenleen als hoofdbaan dient aanzien ten opzichte van de Geitestraat, gezien eerstgenoemde straat een openbare weg is voorzien van twee rijbanen.

Overwegende dat de gemelde bewering niet kan worden aanvaard vermits de IJzerenleen, niettegenstaande de feitelijke aanwezigheid van twee rijvakken, gescheiden door een neutraal middenvak, ontoegankelijk voor het doorgaand verkeer, niet kan worden beschouwd als hoofdbaan.

Dat inderdaad om in dergelijke plaatsomstandigheden het karakter van hoofdbaan te verlenen het verkeer aldaar zodanig dient te geschieden dat het de voerders geboden is, behoudens bijzondere reglementering, steeds de weg te gebruiken die rechts in de richting van hun beweging is gelegen.

Dat zulks ter plaatse van de IJzerenleen niet het geval is vermits het normale verkeer er geschiedt op de twee rijvakken en in beide richtingen en de twee rijwegen dienvolgens niet als een geheel kunnen worden beschouwd.

Dat hieruit voortvloeit dat de IJzerenleen niet het karakter van hoofdbaan bezit ten opzichte van de Geitestraat en de oorspronkelijke aanlegger, partij Bijdekerke, komende uit laatstgenoemde straat wel bepaald genoot van de hem bij artikel 15 van de wegcode verleende voorrang van rechts ten opzichte van de aangestelde verweerster sub. 2.

Dat dienvolgens de vordering van oorspronkelijke aanlegger Bijdekerke verrechtvaardigd is met uitzondering nochtans wat betreft het quantum van de gevraagde dagelijkse vergoeding wegens gebruiksderving welke dient herleid op twee honderd frank per dag.

Dat anderzijds de vorderingen gesteld bij wijze van tegeneis in rechte niet kunnen worden weerhouden.

Om deze redenen :

Veroordelen de oorspronkelijke verweerders solidair om te betalen aan aanlegger hoofdens hogergemelde redenen, de som van....

Veroordelen gemelde verweerders bovendien solidair tot de kosten van het geding.

Wijzen oorspronkelijke aanlegger af van het overige van de vordering.

Wat betreft de gestelde vorderingen bij tegeneis, verklaren deze ontvankelijk doch ongegrond. Wijzen de aanleggende partijen op tegeneis af van hunne respectievelijke vordering met verwijs van hen tot de door hen gedane kosten.

Verklaren het vonnis uitvoerbaar bij voorraad niettegenstaande alle verhaal en zonder borgstelling.

VREDEGERECHT VAN ZOMERGEM

15 mei 1959.

Voorzitter : M. Roels van Kerckvoorde.
Advokaten : Mrs. Martens en Vander Beken.

Beslissingen van klachtencommissies of van de directeurs van arbeidsbemiddeling en werkeloosheid. — Hebben geen wettelijke waarde en kunnen derhalve niet ten uitvoer worden gelegd.

Het recht op werkloosheidsuitkering is een politiek recht, zodat de geschillen daaromtrent overeenkomstig artikel 93 der Grondwet onder de bevoegdheid vallen der rechtbanken behoudens de bij de wet bepaalde uitzonderingen.

Vermits de klachtencommissies en de directeurs voor arbeidsbemiddeling en werkeloosheid niet krachtens een wet handelen, hebben hun beslissingen geen wettelijke waarde. De Belgische Staat (beheer van registratie en domeinen) is dan ook niet gerechtigd dergelijke beslissingen gedwongen ten uitvoer te leggen.

Van Heucke

t/ Belgische Staat (Minister van Financiën)

Overwegende dat de eiser tegenstel maakt aan het dwangbevel uitgevaardigd door de heer Ontvanger der Registratie en Domeinen te Zomergem op 23 mei 1958, en uitvoerbaar verklaard door de Gewestelijke Directeur der Registratie en Domeinen te Gent, op 27 mei 1958, en betekend aan eiser door het ambt van Deurwaarder Daene te Zomergem, op 29 mei 1958, gevolgd door de uitvoerige inbeslagneming van zelfde deurwaarder op 3 juni 1958 ;

Gelet op de Rechtspraak en wel namelijk deze van het Hof van Verbreking in zijn arrest van 21-12-1956 in zake Trève t/Belgische Staat, waarbij beslecht werd dat het recht van werkloosheidsuitkering een politiek recht is en dat volgens artikel 93 der Grondwet, de geschillen over politieke rechten onder de bevoegdheid der Rechtbanken vallen, behalve de uitzonderingen door de wet bepaald ; dat de klachtencommissie en de directeurs der H.V.A.W. niet door een wet werden ingesteld en hun beslissingen geen wettelijke waarde noch kracht van gewijsde hebben, dat derhalve de Belgische Staat niet gerechtigd is dergelijke beslissingen, die een grondwettelijke miskenning daartstellen, onder dwang uit te voeren ;

Om deze redenen :

Rechtdoende op tegenspraak en in eerste aanleg, zeggen dat de beslissing a quo geen wettelijke waarde heeft noch het gezag van gewijsde, zeggen voor recht dat het voornoemde dwangbevel dd. 29 mei 1958, nietig en als onbestaande dient aangezien te worden en leggen verbod op aan verweerster er verder gevolg aan te geven op straffe van schadeloosstelling en interesten ;

Bevelen de teruggave van zesduizend frank (6.000 F.) met de gerechtelijke interesten ;

Verlenen akte aan eiser dat hij zijn eis op meer dan 5.000 F. schat in ieder zijner onderdelen ;

Veroordelen verweerder in de kosten van het geding, deze tot heden reeds begroot op de som van honderd en vijftig F. ;

Verklaren het onderhavig vonnis uitvoerbaar bij voorraad spijs elk verhaal en zonder borgstelling.

NOOT : Verg. o.a. in afwijkende zin : Vredegerecht Kortrijk 9 december 1958, R.W. 1959/60, 1467.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

BALIELEVEN

Vlaams Pleitgenootschap bij de Balie te Brussel

De plechtige openingszitting van het Vlaams Pleitgenootschap bij de Balie te Brussel zal plaats hebben op zaterdag 18 februari aanstaande om 15 uur in de zaal van de plechtige zittingen van het Hof van Verbreking in het Gerechtsgebouw te Brussel.

Mr Karl Croes zal de openingsrede houden over het onderwerp: «Voldoet onze faillissementswet nog?»

Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen

Voorstelling door het Poppenspel Pats

Op donderdag 26 januari 1961 gaf het Poppenspel Pats een voorstelling in het Museum voor het Vlaams Cultuurleven, waarop naast de confraters en hun echtgenoten ook de magistraten met familieleden uitgenodigd waren.

Naar wij uit het programma vernamen is Pats het meest spelende poppenspel in België; sinds zijn ontstaan in 1948 gaf het reeds 2.600 voorstellingen. Men had blijkbaar op de maturiteit der aanwezigen gerekend, daar de opgevoerde nummers werden aangekondigd als een selectie uit twee programma's «voor volwassenen» uit de jaren 1958-1960, verwerkt tot «Potpourri 1961».

De aanwezigen maakten kennis met nieuw gesneden poppen, zoals Lumumba en Chroesjtsjow, tijdens de «begroeting en intrede der personaliteiten», en genoten opnieuw van het gekende en steeds geslaagde nummer der familie Labrosse, waarin Mijnheer Handvleugel de hand vraagt van Mejuffer Halve-maan.

De parodie op het getelevisioneerde interludium had grote bijval, evenals het ballètte van de zeehond met zijn balletje.

Na de voorstelling konden de belangstellenden een kijkje nemen achter de schermen, waar zij oud-confrater Karel Weyler, leider van Pats, gingen gelukwensen met zijn gevarieerd programma, vol fijne humor en schitterende vondsten.

I.D.W.

NECROLOGIE

Mr. Edmond Van Dieren

Hij scheen onverwoestbaar! Meer dan 80 jaar oud nam hij nog steeds regelmatig deel aan alle manifestaties van het Vlaamse leven. Bij de balie was hij nog steeds actief. Zijn hoge gestalte en zijn karakteristieke kop waren onmisbaar overal waar advocaten samenkamen of waar flaminganten zich verenigden.

Met zijn uitbundig temperament en zijn grote redenaarsgave in de beide landstalen heeft hij een rol gespeeld van grote betekenis in de Vlaamse herwording.

Hij had veel trouwe vrienden en ook veel bitsige vijanden, zoals dit immer het geval is bij iemand die vooraan staat en leiding geeft. Hij, op wie tevergeefs zoveel giftige pijlen werden afgeschoten en die in de heftigste stormen pal bleef staan en glimlachend het leven domineerde, is uiteindelijk gebroken door de dood. Nu zal hij niemand meer hinderen, maar zijn vrienden en heel de Vlaamse rechtswereld treurt oprecht om het verscheiden van deze uitzonderlijke

figuur, die haar blijvende plaats zal behouden in de geschiedenis van de Vlaamse strijd.

Aan de balie was hij niet enkel een talentvol advocaat, die aan het hoofd stond van een zeer druk cabinet en die in zovele gevallen door zijn pleidooien een allerdiepste indruk wist te maken; hij was ook de confrater die deelnam aan al wat het balieleven interesseerde en die regelmatig het woord voerde op de vergaderingen van het Verbond der Belgische Advocaten en de Bond der Vlaamse Rechtsgeleerden.

Vanaf zijn jeugd stond hij in de Vlaamse strijd en in het politieke leven. Ontelbaar zijn de volksvergaderingen waarop hij de menigte heeft toegesproken en zijn rol in de vlaams-nationalistische politiek is algemeen gekend. In de senaat, waarvan hij gedurende jaren lid was, had hij, niettegenstaande het extremistisch standpunt dat hij er verdedigde, toch de algemene sympathie weten te verwerven. De strijd die hij gevoerd heeft wanneer hij na de bevrijding werd aangehouden en vervolgd en die eindigde met een schitterende vrijspraak, heeft een episch karakter gehad en hij heeft er zich in getoond als een man van stalen karakter en van onvergankelijk optimisme.

Zijn nagedachtenis zal bij de Vlaamse juristen piëteitvol bewaard blijven en in het Pantheon van de Vlaamse strijders zal zijn figuur een vooraanstaande plaats innemen.

WETGEVING

WETSONTWERP

tot wijziging van de wetgeving inzake de vertegenwoordiging van de beklaagden, de burgerlijk aansprakelijke partijen en de burgerlijke partijen voor de strafrechtbanken.

Ontwerp door de Senaat gewijzigd (1).

Eerste artikel.

Artikel 152 van het Wetboek van Strafvordering wordt vervangen als volgt:

«*Artikel 152.* — De beklaagde, de burgerlijk aansprakelijke partij en de burgerlijke partij verschijnen persoonlijk of in de persoon van een advocaat, houder van de stukken.

» De rechtbank kan de persoonlijke verschijning bevelen, zonder dat tegen haar beslissing enig rechtsmiddel kan worden aangewend.

» Het vonnis dat deze verschijning beveelt, wordt aan de betrokken partij betekend ten verzoeken van het openbaar ministerie, met dagvaarding om te verschijnen op de door de rechtbank vastgestelde datum. Verschijnt zij niet, dan wordt uitspraak gedaan bij verstek.»

Art. 2.

Artikel 185 van het Wetboek van Strafvordering wordt vervangen als volgt:

«*Artikel 185.* — § 1. De burgerlijke partij en de burgerlijk aansprakelijke partij verschijnen persoonlijk, of in de persoon van een pleitbezorger of van een advocaat, houder van de stukken.

» § 2. De beklaagde verschijnt persoonlijk. Hij kan zich echter door een pleitbezorger of door een advocaat, houder van de stukken, laten vertegenwoordigen in zaken betreffende misdrijven waarop geen hoofdgevangenisstraf is gesteld of in de debatten die slechts een exceptie, een tussengeschied dat de

grond van de zaak niet raakt of de burgerlijke belangen betreffen.

» De rechtbank kan steeds de vertegenwoordiging van de beklaagde toestaan wanneer deze doet blijken van de onmogelijkheid om persoonlijk te verschijnen.

» § 3. In elke stand van het geding kan de rechtbank de persoonlijke verschijning bevelen, zonder dat tegen haar beslissing enig rechtsmiddel kan worden aangewend.

» Het vonnis dat deze verschijning beveelt, wordt aan de betrokken partij betekend ten verzoeken van het openbaar ministerie, met dagvaarding om te verschijnen op de door de rechtbank vastgestelde datum. Verschijnt zij niet, dan wordt uitspraak gedaan bij verstek.

Art. 3.

§ 1. De volgende bepaling wordt ingevoegd tussen het tweede en het derde lid van nr. XV van het door de wet van 22 juli 1927 en door het koninklijk besluit nr. 258 van 24 maart 1936 gewijzigde enige artikel der wet van 25 oktober 1919 tot tijdelijke wijziging van de rechterlijke inrichting en van de rechtspleging voor de hoven en rechtbanken :

« De burgerlijke partij en de beklaagde mogen zich laten vertegenwoordigen door een pleitbezorger of door een advocaat, houder van de stukken.

» De raadkamer mag evenwel de persoonlijke verschijning bevelen en tegen deze beslissing kan geen enkel rechtsmiddel worden aangewend.

» Zij wordt aan de betrokken partij betekend ten verzoeken van het openbaar ministerie, met dagvaarding om te verschijnen op de door de rechtbank vastgestelde datum. Verschijnt zij niet, dan wordt uitspraak gedaan bij verstek. »

§ 2. Artikel 223 van het Wetboek van Strafvordering, vervangen door het enige artikel van de wet van 19 augustus 1920, wordt aangevuld met een lid, luidende :

« De burgerlijke partij en de beklaagde mogen zich laten vertegenwoordigen met inachtneming van de inzake verschijning vóór de raadkamer geldende regelen. »

Art. 4.

In het Wetboek van Strafvordering wordt een artikel 230bis ingevoegd, luidende :

« Artikel 203bis. — De veroordeelde, de burgerlijk aansprakelijke partij en de burgerlijke partij mogen hoger beroep instellen, hetzij in persoon, hetzij door een pleitbezorger of door een advocaat, houder van de stukken. »

Art. 5.

Het tweede lid van artikel 417 van het Wetboek van Strafvordering wordt vervangen als volgt :

« Deze verklaring kan in dezelfde vorm door een pleitbezorger of door een advocaat, houder van de stukken, worden gedaan. »

Art. 6.

De afstand van de aanleg kan gedaan en aanvaard worden voor elke strafrechtbank, hetzij door de partijen persoonlijk, hetzij door een pleitbezorger, hetzij door een advocaat, houder van de stukken.

Brussel, 21 december 1960.

De Voorzitter van de Senaat,

P. Struye.

De Secretarissen,

E. Yernaux. A. De Marneffe.

(1) Zie 683 (1960-1961), Nr 1.

TAALKUNDIGE KRONIEK

TERUG

Toen enkele jaren terug de moderne wetenschap de science-fiction in het speelgoed bracht, begon men... (Brussel, 25 november 1960).

Jaren terug was het kerkje, zoals het in vele andere gemeenten het geval is omgeven door de dodenakker (Aldaar, 18 aug. 1960).

Nadat de firma J.L., enkele jaren terug het 25-jarig bestaan had gevierd greep vorige zaterdag een nieuw feest plaats (Antwerpen, 13 juli 1960).

Het germanisme « terug » horen we in alle kringen van de samenleving. Zeg niet : Enkele jaren terug was ik te Londen. Beter Nederlands is : Enkele jaren geleden was ik te Londen.

Een jaar terug (lees :) ...een jaar geleden, soms nog mooier : voor 25 jaar terug. Dit terug bij een tijdsruimte heeft zich diep in de gesproken taal genesteld. — Dr. Ch. F. Haje, *Zuiver Nederlands(ch) bij het Onderwijs*, z.j., p. 20.

Toen enkele jaren geleden de moderne wetenschap, de science-fiction, het vervaardigen van speelgoed had beïnvloed, begon men...

Enkele jaren geleden (of : Vóór enkele jaren) was het kerkje, zoals het in vele andere (beter : overige) gemeenten het geval is, omgeven door een begraafplaats (Het woord dodenakker past meer in de verheven of dichterlijke taal).

Enkele jaren geleden vierde de firma J.L.... haar vijfentwintigjarig bestaan. De vorige zaterdag had er andermaal een feest plaats.

GERMANISMEN — Afl. VI, no 83, 1960.

EERST EN VOORAL

Wij hebben eerst en vooral op zaterdag de wedstrijden voor formule I, II, sport en toerisme (Antwerpen, 15 mei '60).

Eerst en vooral deze (lucht)reis van A. Lanser in juli 1910 ; hij vloog te Hasselt voor de eerste maal boven een Belgische stad (Oostende, 22 juni '60).

(Hij) zal er alle voordeel bij hebben, eerst en vooral een bezoek te brengen aan deze leerrijke tentoonstelling (Brugge, 1 juli 1960).

... in 1838 verzocht hij (Conscience) Snellaert zijn werk « van taelfylen te zuiveren »... (Prof. Dr. C.G. De Vooys, *Geschiedenis van de Nederlandse Taal*, Antwerpen, 1952, p. 194). We kunnen het voorbeeld van de beroemde romanschrijver volgen. Allereerst en voornamelijk moeten we de spreekwijs « eerst en vooral » voorgoed vergeten. Goede uitdrukkingen staan tot onze dienst : vooraf, in de eerste plaats, (eerst en) vóór alles.

Eerst en vooral... Algemeen Nederlands is : in de eerste plaats, allereerst, of sterker : allereerst en voornamelijk, — R. Talpaert en P. Buyse, *Verzorgde schrijftaal*, Heule, 1958, p. 108.

Wij hebben in de eerste plaats (of allereerst) op zaterdag de wedstrijden voor de formules I en II, sport en toerisme.

In de eerste plaats die van A. Lanser in juli 1910...

(Hij) zal er alle voordeel bij hebben, vooraf (of : allereerst, in de eerste plaats) een bezoek te brengen aan deze leerrijke (bezienswaardige) tentoonstelling.

VARIA — Uitdrukkingen — Afl. VI, no 87, 1960.

Onze Taalblaadjes, Jaarlijks leesgeld: 60 F.; 70 F. (met afdelings- en rubriekkaarten. — A. Blontrock, Braemtstraat 103, St-Joost-ten-Node, Brussel 3. Post-rekening 8551.19.

MEDEDELINGEN

Vrije Universiteit te Brussel

De Vrije Universiteit te Brussel kondigt de vacatie aan van de hiernavolgende cursussen in de rechts-faculteit:

- Boekhouding en ontleding der bilans, in de Nederlandse taal (20 uur).
- Internationale economische instellingen, in de Nederlandse taal (15 uur).
- Financiële instellingen en verrichtingen, in de Nederlandse taal (60 uur.)

De aanvragen van de kandidaten, met curriculum vitae, moeten toegezonden worden vóór 28 februari 1961, aan de Heer Rector der Universiteit, Franklin Rooseveltlaan 50, te Brussel.

Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel

Wij ontvangen van het Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel onderstaand rondschrjven.

* * *

Mijnheer de Eerste-Minister,
Heren Ministers,
Betreft: Algemene reorganisatie van het leger en dualiteit van het land.

Het Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel verneemt dat de Minister van Landsverdediging om besparingsredenen overgaat tot de algemene reorganisatie van het leger.

De ontworpen reorganisatieplannen sluiten de afschaffing in van in het Vlaamse land gelegen centra als onafhankelijke eenheden en hun integratie in andere in de Waalse taalstreek gelegen organismen.

De uitvoering der door de Minister van Landsverdediging goedgekeurde reorganisatieplannen zal tot gevolg hebben dat honderden in het Vlaamse land gevestigde Vlaamse beroepsmilitairen met hun vrouw en kinderen naar Waalse bevolkingscentra zullen moeten verhuizen.

Het Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel is de mening toegedaan dat de heer Minister van Landsverdediging zich vergist wanneer hij meent op deze wijze «op de best mogelijke wijze in te staan voor het behoud in degelijke konditie van onze strijdkrachten».

Het is immers zeer twijfelachtig of reorganisatieplannen die tot gevolg hebben dat honderden Vlamingen moreel worden gedwongen zich in Waalse centra met hun vrouw en kinderen te vestigen «de beste wijze» is om besparingen te doen. Een dergelijk besparingsbeleid is van die aard dat het allerlei vraagstukken doet rijzen waarvan de taalvraagstukken niet de geringste zijn.

Het is inderdaad een feit dat in de Waalse centra waar de Minister van Landsverdediging honderden Vlamingen overbrengt, het Nederlands geen burger-

recht heeft noch bij de plaatselijke overheden, noch in de scholen.

Geeft de Minister van Landsverdediging er zich rekenschap van welk regime hij oplegt aan de vrouwen en kinderen van Vlaamse beroepsmilitairen die hij dwingt het gezinshoofd naar Wallonië te volgen?

Geeft de Minister van Landsverdediging er zich rekenschap van dat honderden jonge Vlamingen die zich door een loopbaan in het leger zouden kunnen aangetrokken voelen er tegen opzien hun gezin dergelijke moeilijkheden op te leggen en dan ook prompt aan hun militaire roeping verzaken?

Het Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel bezweert de heer Eerste-Minister en alle kabinetsleden de Minister van Landsverdediging te overhalen om af te zien van het door de legerleiding uitgewerkte reorganisatieplan, dat geen rekening houdt met de door taalwetten vastgestelde dualiteit van het land.

Het Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel verwacht van de Heer Eerste-Minister en van Ued. dat zij de Minister van Landsverdediging zouden overhalen om de legerleiding niet blindelings te volgen en de militaire technici duidelijk te maken dat elk reorganisatieplan slechts dan is verantwoord wanneer de eisen van de militaire technici aan de dualiteit van het land worden aangepast.

Als eerste gebaar vraagt het Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel aan de regering de stopzetting van de uitvoeringsmaatregelen tot overheveling van het Centrum der Militaire Politie te Tervuren naar Aarlen, en hoopt dat het gezond verstand het zal halen op de gevestigde tradities die, *jammer genoeg*, niet alleen in het leger, aan de Vlaamse bevolking een zware en nutteloze tol heeft gekost, die zij thans niet meer wenst te betalen.

Met de meeste hoogachting.

K. Van Keirsbilck,
Wvd algemeen sekretaris.

Dr F. Bové,
Algemeen voorzitter.

TIJDSCHRIFTEN

Omnilegie, jrg. 1960 - nr 12:

Advocatenblad, jrg. 1961 - nr 1:

W.M.E. Van Rossem, Mr G.J. Lycklama A. Nijeholt. — E.M. Nijenhuis, Europese Hof van Justitie. — Y.H.M. Nijgh, Rentrée Solennelle de la Conférence du Stage des Avocats à la Cour de Paris. — O. Burghardt, Een balie die leeft, bouwt aan haar toekomst.

Nederlands Juristenblad, jrg. 1961 - nr 4:

J.C. Van Oven, In memoriam W.J.M. v. Eysinga. — W.L. Haardt, Verwijzingsperikelen. — H.R. De Zaaijer, Verkeersovertredingen tegen verbalisanten. — Th. L. Van der Veen, Hoeveel tijd voor hoger beroep?

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie, jrg. 1961, nr 4661:

E.A.A. Luijten, Zwarigheden voor en na de boedelscheiding (II, slot) — A.A.L. Minkenhof, Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Familierecht (II).

Journal des Tribunaux jrg. 1961 - nr 4306:

L. Merchiers, La réforme des régimes matrimoniaux. A la recherche d'un régime légal.

Recueil Dalloz, jrg. 1961 - nr 4:

Ch. Blaevet, Responsabilité des personnes publiques et compétence en cas d'accidents de circulation causés par leurs agents en service.